

НАРЕДБА № 11 от 01.09.2016 г. за оценяване на резултатите от обучението на учениците

Обн. - ДВ, бр. 74 от 20.09.2016 г., в сила от 20.09.2016 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

**Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ**

Раздел I

Общи разпоредби

Чл. 1. (1) С тази наредба се определя държавният образователен стандарт за оценяване на резултатите от обучението на учениците по чл. 22, ал. 2, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО).

(2) Държавният образователен стандарт по ал. 1 определя:

1. основните компоненти, видовете и формите на оценяване на резултатите от обучението на учениците;

2. условията и реда за организацията и провеждането на оценяването на резултатите от обучението на учениците;

3. учебните предмети, формата, условията и реда за организацията и провеждането на националните външни оценявания;

4. условията и реда за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити;

5. формирането на общия успех в дипломата за средно образование.

(3) В тази наредба се определят и:

1. условията и редът за признаване на завършени периоди на училищно обучение, степените на образование и професионална квалификация, придобити при обучение в училища на чужди държави или в училища от системата на Европейските училища, както и приравняване на получените оценки;

2. условията и редът за валидиране на компетентности по чл. 167, ал. 1, т. 1 - 4 ЗПУО;

3. условията и редът за полагане на изпити за лица, преминали обучение в курсове за оgramотяване и за придобиване на компетентности за класове от прогимназиалния етап на основното образование;

4. извършването на проверката на способностите за училищата с профил „Изобразително изкуство“, „Музика“ и „Физическо възпитание и спорт“, както и за специалности от професии от област на образование „Изкуства“ от Списъка на професиите в професионалното образование и обучение в професионални гимназии.

(4) Организацията и провеждането на държавните изпити за придобиване на степен на професионална квалификация и на изпитите за придобиване на професионална квалификация по част от професия, както и валидирането на професионални знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, се определят при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Чл. 2. Основните компоненти на оценяването включват формата на оценяването, участниците в процеса, процедурите за подготовка на изпитните материали и за провеждането на оценяването, както и за документиране и оповестяване на резултатите.

Чл. 3. (1) Оценяването е системен процес на установяване и измерване на постигнатите резултати от обучението и на нивото на подготвеност на учениците за бъдещата им реализация. Показател за степента на постигане на тези резултати е оценката.

(2) Установяването на постигнатите резултати и поставянето на оценка се извършва от оценяващия.

(3) Установяването на постигнатите резултати и поставянето на оценка е индивидуално за всеки оценяван.

(4) Обект на оценяване са компетентностите на учениците, придобити в резултат на обучението.

(5) Оценяващият предварително запознава оценяваните с учебното съдържание, оценяваните компетентности, организацията и формата на оценяването, както и с конкретните правила, по които ще бъдат оценявани.

Чл. 4. (1) Основните цели на оценяването са:

1. диагностика на индивидуалните постижения и на напредъка на ученика и определяне на потребностите му от учене и на областите, в които има нужда от подкрепа;

2. мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване качеството на образование.

(2) В зависимост от целите на конкретното оценяване се определя подходът за анализиране на резултатите, както следва:

1. нормативен - който цели сравняване на индивидуалните постижения на всеки ученик с постиженията на останалите ученици, участващи в оценяването, или класиране на учениците за продължаване на образованието им в следващ етап или степен;

2. критериален - който цели измерване на степента на постигане на очакваните резултати, определени в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка или в учебната програма по съответния учебен предмет;

3. смесен, като комбинация от т. 1 и 2 - който цели едновременно отчитане на постигнатите очаквани резултати, определени в държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка или в учебните програми по съответния учебен предмет, и класиране на учениците за продължаване на образованието в следващ етап или степен въз основа на индивидуалните им постижения.

Чл. 5. (1) Функциите на оценяването може да са:

1. диагностична - за установяване на резултати от обучението и отстраняване на констатирани пропуски;

2. прогностична - за планиране на мерки за повишаване на индивидуалния напредък на учениците, за подобряване на качеството на обучението или за развитие на образователната система;

3. констатираща - за установяване на постигнати резултати и удостоверяването им чрез издаване на документ за достигнато равнище или за продължаване на образованието;

4. информативна - за информиране на заинтересованите страни и на обществото за резултатите от ученето и/или за състоянието на образователната система;

5. мотивационна - за мотивиране на учениците за учене и за по-високи постижения;

6. селективна - за подбор на учениците в паралелки по държавен или допълнителен план-прием.

(2) Всяко конкретно оценяване може да изпълнява една или повече от функциите по ал. 1.

Раздел II **Видове оценяване**

Чл. 6. (1) Оценяването се осъществява:

1. в процеса на училищното обучение;
2. в края на клас или на етап от степен на образование;
3. при завършване на степен на образование.

(2) В зависимост от оценяващия оценяването може да е:

1. вътрешно - когато оценката се поставя от обучаващия учител;
2. външно - когато оценката се поставя от комисия или от лице, различно от обучаващия учител.

(3) В зависимост от обхвата си оценяването може да е:

1. национално - обхваща ученици от един клас в цялата страна;
2. регионално - обхваща ученици от един клас в рамките на една или няколко области;
3. училищно - обхваща ученици от един клас в рамките на отделно училище.

(4) В зависимост от организацията може да е:

1. групово - обхваща част или всички ученици от една или повече паралелки;
2. индивидуално - за отделен ученик.

Чл. 7. (1) Оценяването се извършва чрез текущи изпитвания и изпити.

(2) Текущите изпитвания се осъществяват в процеса на училищното обучение, а изпитите - в процеса на училищното обучение, както и при завършване на етап и/или степен на образование.

(3) Изпитите в процеса на училищното обучение са:

1. приравнителни;
2. за определяне на срочна или на годишна оценка по учебен предмет или модул;
3. за промяна на оценката.

(4) Изпитите при завършване на клас, етап и/или степен на образование са:

1. изпити за установяване на постигнатите резултати от обучението и съответствието им с компетентностите, определени в учебната програма по учебен предмет за определен клас;

2. изпити за установяване на постигнатите резултати от обучението и съответствието им с компетентностите, определени в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка за определен етап от степента на образование;

3. държавни зрелостни изпити за придобиване на средно образование;

4. държавен изпит за придобиване на степен на професионална квалификация;

5. изпити за придобиване на професионална квалификация по част от професия.

Чл. 8. (1) Въз основа на установените резултати от изпитванията и изпитите се поставя оценка.

(2) Оценката е показател за степента, в която са постигнати компетентностите, определени в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка, в държавния образователен стандарт за профилирана подготовка и/или в държавния образователен стандарт за придобиване на квалификация по професия и/или в учебната програма по съответния учебен предмет или модул за съответния клас.

(3) В зависимост от функцията си поставената оценка може да бъде:

1. текуща оценка - установява степента на постигане на конкретните учебни цели и осигурява текуща информация за резултатите от обучението на ученика;

2. срочна оценка - установява степента на постигане на учебните цели в края на учебния срок и има обобщаващ характер за резултатите от обучението на ученика по учебния предмет и/или модул през съответния срок;

3. годишна оценка - установява степента на постигане на учебните цели в края на учебната година и има обобщаващ характер за резултатите от обучението на ученика по учебния предмет и/или модул през годината;

4. окончателна оценка - установява степента на постигане на резултатите от обучението в края на етап, формира се само в края на първия и на втория гимназиален етап на средното образование и има обобщаващ характер за резултатите от обучението на ученика по даден учебен предмет и/или модул през съответния етап.

(4) Текущата, срочната и годишната оценка, както и оценката, която се поставя след полагане на изпит, в случаите, когато тя не е слаб (2), не може да се променя.

Чл. 9. (1) Оценката съдържа качествен и количествен показател. Оценките, които може да се поставят, са: отличен (6), много добър (5), добър (4), среден (3), слаб (2).

(2) Качественият показател, който определя степента на постигане на очакваните резултати от обучението, е:

1. отличен - ученикът постига напълно очакваните резултати от учебните програми; в знанията и уменията няма пропуски; усвоени са всички нови понятия и ученикът ги използва правилно; притежава необходимите компетентности и може да ги прилага самостоятелно при решаване на учебни задачи в различни ситуации; действията му са целенасочени и водят до краен резултат;

2. много добър - ученикът постига с малки изключения очакваните резултати от учебните програми; показва незначителни пропуски в знанията и уменията си; усвоил е новите понятия и като цяло ги използва правилно; доказва придобитите компетентности при изпълняване на учебни задачи в познати ситуации, а нерядко - и в ситуации, които не са изучавани в клас, макар това да става с известна неувереност; действията му са целенасочени и водят до краен резултат, който извън рамките на изучените ситуации може да не е съвсем точен;

3. добър - ученикът постига преобладаващата част от очакваните резултати от учебните програми; показва придобитите знания и умения с малки пропуски и успешно се справя в познати ситуации, но се нуждае от помощ при

прилагането им в непознати ситуации; усвоена е преобладаващата част от новите понятия; действията му съдържат неточности, но в рамките на изученото водят до краен резултат;

4. *среден* - ученикът постига само отделни очаквани резултати от учебните програми; в знанията и в уменията си той има сериозни пропуски; усвоени са само някои от новите понятия; притежава малка част от компетентностите, определени като очаквани резултати в учебната програма, и ги прилага в ограничен кръг алгоритмизирани и изучавани в клас ситуации с пропуски и грешки; действията му съдържат недостатъци и рядко водят до краен резултат;

5. *слаб* - ученикът не постига очакваните резултати от учебните програми, заложи като прагова стойност за успешност и зададени чрез степента на позитивен измерител „среден“.

(3) В случаите, когато количественият показател не се определя като цяло число, качественият показател се определя, както следва:

1. за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател *слаб*;

2. за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател *среден*;

3. за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател *добър*;

4. за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател *много добър*;

5. за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател *отличен*.

(4) Когато се използват други количествени показатели, те се приравняват към оценките по ал. 1.

(5) Оценките от националното външно оценяване в края на VII и в края на X клас се изразяват само с количествени показатели - в брой точки, без да се приравняват към оценките по ал. 1.

(6) Въз основа на установените резултати от изпитванията на учениците от I - III клас се поставят оценки само с качествен показател.

(7) В случаите по ал. 6 системата от качествени показатели се определя със заповед на директора на училището след решение на педагогическия съвет. При преместване на ученик копие от заповедта се прилага към документацията.

(8) На учениците със специални образователни потребности (СОП), които се обучават по индивидуална учебна програма, се поставят оценки само с качествен показател, които може да са: „постига изискванията“, „справя се“ и „среща затруднения“.

(9) Когато се установи, че учениците по ал. 8 са постигнали изискванията на учебната програма по учебен предмет от училищния учебен план, се поставя оценка по ал. 1 и по този учебен предмет и обучението по индивидуална учебна програма по този учебен предмет се преустановява.

(10) Когато за приемане на места, определени с държавния или с допълнителния план-прием, се налага превръщане в точки на оценките от документите за завършен етап или за завършена основна степен на образование, се прилага следната скала:

1. отличен 6 се приравнява на 50 точки;

2. много добър 5 се приравнява на 39 точки;

3. добър 4 се приравнява на 26 точки;

4. среден 3 се приравнява на 15 точки.

(11) Скалата по ал. 10 не се прилага за превръщане на точките в оценки, когато оценката е изразена в точки.

Глава втора **ОЦЕНЯВАНЕ В ПРОЦЕСА НА УЧИЛИЩНОТО ОБУЧЕНИЕ**

Раздел I

Общи положения

Чл. 10. (1) Оценяването в процеса на училищното обучение има за цел установяване на постигнатите резултати от обучението и напредъка на учениците по учебен предмет или модул от общообразователната, разширената, профилираната, специализираната и професионалната подготовка.

(2) Степента на постигане на резултатите в процеса на училищното обучение се изразява чрез поставяне на текущи, срочни и годишни оценки.

(3) При завършване на етап от средната степен на образование се формират и окончателни оценки по учебните предмети.

(4) Изпитните материали и конкретните правила за оценяване за текущите изпитвания се подготвят от преподаващия учител с цел установяване на постигнатите резултати, определени с учебната програма и отнесени към отделна тема или комплекс от теми.

(5) Изпитните материали и конкретните правила за оценяване на изпитите по чл. 7, ал. 3 се изготвят с цел установяване на постигнатите резултати, определени с учебната програма по учебния предмет за определен клас, и се утвърждават от директора на училището.

Раздел II

Текущи изпитвания

Чл. 11. (1) Текущите изпитвания се осъществяват ритмично и системно през първия и през втория учебен срок.

(2) В триседмичен срок от началото на учебната година чрез текущо изпитване се установява входното равнище на учениците по учебни предмети или модули, които са изучавали през предходната учебна година в задължителните учебни часове.

(3) Текущото изпитване по ал. 2 е писмено и има диагностична функция с цел установяване на степента на усвояване на основни понятия, факти и закономерности и на придобитите компетентности, които ще се надграждат през учебната година, както и идентифициране на дефицитите и предприемане на мерки за преодоляването им.

(4) В спортните училища се провежда текущо изпитване за установяване на входното и изходното равнище на компетентностите по учебния предмет спортна подготовка по вида спорт.

(5) Една седмица преди оформянето на годишните оценки в училищата по изкуствата може да се провежда текущо изпитване за установяване на изходното ниво на учениците по учебни предмети от специализираната или професионалната подготовка.

(6) Оценяването на резултатите от текущото изпитване по ал. 5 се осъществява по реда на изпитите за определяне на годишна оценка.

(7) По производствена практика не се провеждат текущи изпитвания.

Чл. 12. (1) Освен ако в съответната учебна програма не е определено друго, минималният задължителен брой текущи изпитвания по учебен предмет или модули за всеки учебен срок е:

1. две текущи изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с до два учебни часа седмично;

2. три текущи изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с 2,5 - 3,5 учебни часа седмично;

3. четири текущи изпитвания по учебни предмети или модули, изучавани по училищен учебен план с 4 и повече учебни часа седмично.

(2) В минималния задължителен брой текущи изпитвания по ал. 1 не се включва текущото изпитване по чл. 11, ал. 2.

Чл. 13. (1) Според формата текущите изпитвания са устни, писмени и практически, а според обхвата - индивидуални и групови.

(2) След установяване на постигнатите резултати при текущите изпитвания на учениците се поставят текущи оценки.

(3) При текущите устни и практически изпитвания оценяващият е длъжен да аргументира устно оценката си пред ученика, а при текущите писмени изпитвания - писмено.

(4) Когато текущите изпитвания се осъществяват въз основа на проект, представянето на проекта може да е в устна, в писмена и/или в практическа форма.

Чл. 14. (1) При индивидуалните устни изпитвания ученикът дава устни решения и отговори на индивидуално поставени задачи или въпроси.

(2) При индивидуалните писмени изпитвания ученикът дава писмени решения и отговори на индивидуално поставени задачи или въпроси. Индивидуалните писмени изпитвания се извършват за не повече от един учебен час.

(3) При индивидуалните практически изпитвания ученикът изпълнява практически дейности, определени в индивидуално поставено практическо задание.

Чл. 15. (1) При груповите устни изпитвания всеки ученик дава индивидуални устни решения и отговори на групово поставени задачи или въпроси.

(2) При груповите писмени изпитвания всеки ученик дава индивидуални писмени решения и отговори на групово поставени задачи или въпроси.

(3) При груповите практически изпитвания всеки ученик изпълнява индивидуално или в екип практически дейности, определени в групово поставено практическо задание.

(4) При груповите изпитвания се поставя текуща оценка индивидуално за всеки ученик.

Чл. 16. (1) Устните, писмените и практическите изпитвания на ученици с увреден слух могат да се извършват и с помощта на учител, който владее жестомимична реч.

(2) Писмените и практическите изпитвания на ученици с нарушено зрение, които са обучавани на брайлов шрифт, се осъществяват с материали и технически средства, адаптирани на брайлов шрифт, а на слабовиждащи ученици - с материали с уголемен шрифт.

(3) Писмени и практически изпитвания не се извършват за ученици с нарушена моторика на горните крайници вследствие на детска церебрална парализа, физически увреждания и/или малформации.

(4) Времето за писмените и практическите изпитвания на ученици с нарушено зрение, с увреден слух, с интелектуални затруднения, с множество увреждания, с детска церебрална парализа, с физически увреждания и/или малформации може да бъде удължено, ако това е определено с плана за подкрепа на ученика по държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 17. (1) Контролната работа е групово писмено изпитване, при което се оценяват постигнатите резултати от учениците след приключване на обучението по определена част (раздел) от учебното съдържание по учебния предмет.

(2) Контролната работа се провежда за не повече от един учебен час.

(3) Времето за провеждане на контролната работа на ученици с нарушено зрение, с увреден слух, с интелектуални затруднения, с множество увреждания, с детска церебрална парализа, с физически увреждания и/или малформации, на които не е засегната моториката на горните крайници, може да бъде удължено, ако това е определено с плана за подкрепа на ученика по държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Чл. 18. (1) Класната работа е групово писмено изпитване, при което се оценяват постигнатите резултати от учениците по учебния предмет в края на учебния срок.

(2) Класна работа се провежда по:

1. български език и литература и по математика - в прогимназиалния етап и в двата етапа на средната степен на образование;

2. чужди езици - в двата етапа на средната степен на образование

(3) Класната работа по математика при обучение за придобиване на общообразователна подготовка се провежда за един учебен час.

(4) Класната работа по български език и литература и по чужд език при обучение за придобиване на общообразователна и на профилирана подготовка и класната работа по математика при обучение за придобиване на профилирана подготовка се провежда в два слети учебни часа.

(5) Времето за провеждане на класната работа на ученици с нарушено зрение, с увреден слух, с интелектуални затруднения, с множество увреждания, с детска церебрална парализа, с физически увреждания и/или малформации, на които не е засегната моториката на горните крайници, може да бъде удължено, ако това е определено с плана за подкрепа на ученика.

(6) Класна работа по чужди езици може да не се провежда за ученици с увреден слух по преценка на оценяващия учител.

Чл. 19. (1) Контролните и класните работи се коригират и рецензират от преподаващия учител и се връщат на учениците за запознаване с резултатите.

(2) Оценяващият анализира и обобщава резултатите от контролните и класните работи, като в срок до две седмици след провеждането им уведомява учениците за направените изводи.

(3) Контролните и класните работи се съхраняват от учителя до края на учебната година.

Чл. 20. (1) Контролните и класните работи се провеждат по график при спазване на следните изисквания:

1. за една и съща паралелка не може да се провежда повече от една класна или една контролна работа в един учебен ден;

2. за една и съща паралелка в една учебна седмица не могат да се провеждат повече от две класни и/или контролни работи;

3. не се провеждат класни работи в последната седмица от учебния срок.

(2) Графикът по ал. 1 се изготвя по предложение на учителите по съответния учебен предмет, утвърждава се от директора на училището до две седмици след началото на всеки учебен срок и се поставя на общодостъпно място в училището.

(3) За графика по ал. 1 учителите по съответния учебен предмет информират учениците, а класните ръководители - родителите (настойниците, попечителите, представителите на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила).

Чл. 21. (1) Изпитните материали за писмените текущи изпитвания, в т.ч. и за класните и контролните работи, са ориентирани към установяване на постигнатите компетентности като очаквани резултати от обучението, определени с учебната програма по учебния предмет или модул за съответния клас, и включват задачи от различен вид и на различни познавателни равнища, балансирани с оглед на целта на изпитването.

(2) За извършване на практически изпитвания по учебна или производствена практика, с които се проверяват практическите умения на учениците, се разработват индивидуални и/или групови практически задания и се осигуряват работни места за всеки ученик със съответната техническа и технологична документация, техника, инструменти, уреди и материали, гарантиращи изпълнението на практическото задание и безопасната работа на учениците.

(3) В индивидуалните и/или в груповите практически задания, както и при работа по проекти и лабораторни упражнения се формулират критерии за оценяване в съответствие с утвърдените такива в националните изпитни програми за придобиване на степен на професионална квалификация.

Раздел III

Срочни, годишни и окончателни оценки

Чл. 22. (1) Срочната оценка се формира от учителя, като се отчитат компетентностите на ученика върху учебното съдържание по съответния учебен предмет или модул, изучаван през учебния срок за придобиване на общообразователната, разширената, профилираната, професионалната и специализираната подготовка, и при вземане предвид на текущите оценки.

(2) По учебните предмети, изучавани в I - III клас, и по производствена практика не се формира срочна оценка.

(3) Не се формира срочна оценка и при обучение по индивидуални учебни програми на ученици със СОП по учебните предмети, по които оценяването е с качествените оценки по чл. 9, ал. 8.

(4) За учениците в начален етап, получили качествена оценка, която показва, че не са усвоили компетентностите, определени в учебната програма за съответния клас, или получили срочна оценка слаб (2) по определен учебен

предмет, се организира допълнително обучение по чл. 178, ал. 1, т. 2 ЗПУО по график, утвърден от директора на училището.

(5) Срочна оценка не се формира без наличието на минималния брой текущи изпитвания по чл. 12, ал. 1 поради отсъствие на ученика в повече от 25 % от часовете по учебния предмет в съответния вид училищна подготовка. В този случай ученикът полага изпит за определяне на срочна оценка по чл. 7, ал. 3, т. 2.

(6) Не се оформя срочна оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт, а в спортните училища - по учебен предмет от специализираната подготовка, за ученици, освободени по здравословни причини от изучаването му, ако продължителността на освобождаването не позволява осъществяването на минималния задължителен брой текущи изпитвания по чл. 12, ал. 1. В този случай срещу учебния предмет в училищната документация се записва „освободен“.

(7) Срочната оценка се формира не по-рано от една учебна седмица и не по-късно от два учебни дни преди приключване на съответния учебен срок.

(8) Срочна оценка за учебните модули по професионална подготовка се формира само когато обучението по тези модули приключва в края на учебния срок.

(9) При обучението за придобиване на профилирана подготовка срочна оценка се формира по всеки модул от профилиращия учебен предмет, без да се формира срочна оценка по профилиращия учебен предмет.

(10) Срочната оценка по учебен предмет от специализираната подготовка в спортните училища се формира въз основа на текущите оценки и на оценката от етапен контрол и участие в състезания от държавния и международния спортен календар по вида спорт и се записва както в избираемите, така и във факултативните учебни часове.

Чл. 23. (1) Годишната оценка се оформя от учителя по съответния учебен предмет или модул, като се отчитат постигнатите компетентности на ученика върху учебното съдържание, изучавано през учебната година за придобиване на общообразователната, разширената, профилираната, професионалната и специализираната подготовка, и при вземане предвид на срочните оценки.

(2) За учебен предмет, който по училищен учебен план се изучава само през един от сроковете, се формира годишна оценка въз основа на съответната срочна оценка.

(3) По производствена практика се формира само годишна оценка въз основа на цялостното представяне на ученика в учебния процес.

(4) Само годишна оценка се формира и при обучение по индивидуални учебни програми на ученици със СОП по учебните предмети, по които оценяването е с качествените оценки по чл. 9, ал. 8.

(5) За резултатите от обучението:

1. в I клас по всички учебни предмети се формира обща годишна оценка с качествен показател;

2. във II и в III клас по всеки учебен предмет се формира годишна оценка с качествен показател;

3. от IV до XII клас по всеки учебен предмет или модул се формира годишна оценка с качествен и количествен показател.

(6) Годишна оценка не се формира на учениците, обучавани в дневна, във вечерна и в комбинирана форма, по учебен предмет или модул, ако отсъствията на ученика от учебни часове през втория учебен срок надхвърлят 25 % от учебните часове по съответния предмет или модул, предвидени по училищния учебен план за съответната паралелка, и това не позволява да бъде осъществен минималният брой текущи изпитвания по чл. 12, ал. 1. В този случай ученикът полага изпит за определяне на срочна оценка по чл. 7, ал. 3, т. 2.

(7) Когато обучението за придобиване на професионална подготовка се осъществява по модули, годишната оценка се поставя съгласно системата за оценяване, описана в учебната програма за съответния модул.

(8) При обучението за придобиване на профилирана подготовка се формира годишна оценка по всеки модул от профилирания учебен предмет и годишна оценка по профилирания учебен предмет. Годишната оценка по профилирания учебен предмет се формира като средноаритметична с точност до 0,01 от годишните оценки по всеки модул от предмета.

(9) За резултатите от обучението по производствена практика годишната оценка се поставя от учителя-ръководител.

(10) Не се поставя годишна оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт и по учебен предмет от специализираната подготовка в спортните училища за ученици, освободени по здравословни причини от изучаването му през двата учебни срока. В този случай срещу учебния предмет в училищната документация се записва „освободен“.

(11) Годишната оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт и по учебен предмет от специализираната подготовка в спортните училища за ученици, освободени по здравословни причини от изучаването му през един учебен срок, е срочната оценка за учебния срок, през който учебният предмет е изучаван.

(12) Годишната оценка на ученик, обучавал се в чужда държава, в която не се оформят срочни оценки, се формира въз основа на текущите оценки по съответния учебен предмет, признати при условията и по реда на глава пета, и/или на оценките по съответния учебен предмет, получени в приемащото училище.

(13) Годишната оценка в училищата по изкуствата по учебните предмети от специализираната или професионалната подготовка се оформя въз основа на текущото изпитване по чл. 11, ал. 5.

Чл. 24. (1) Срочната и годишната оценка се формират в съответствие с определеното в учебната програма съотношение между текущите оценки от устните, писмените и практическите изпитвания, в т.ч. и от класните и/или контролните работи, и участието на ученика в учебния процес (работа в час, изпълнение на домашни работи, изпълнение на практически задачи, работа по проекти).

(2) Срочните и годишните оценки на учениците от IV до XII клас се формират с точност до цяло число с изключение на случаите по чл. 23, ал. 8.

Чл. 25. (1) Учителят лично вписва поставените от него оценки в съответната задължителна училищна документация.

(2) Сроковете за вписване на оценките в документацията по ал. 1 са:

1. в деня на изпитването - за текущите оценки от устните и от практическите изпитвания;

2. до две седмици след провеждане на изпитването - за текущите оценки от писмените изпитвания;

3. в деня на оформянето им - за срочните и за годишните оценки.

Чл. 26. (1) Окончателна оценка се поставя при:

1. завършване на първи гимназиален етап на средното образование;

2. завършване на втори гимназиален етап на средното образование.

(2) Окончателните оценки по ал. 1 може да се променят само по реда на изпитите за промяна на окончателната оценка.

(3) Окончателните оценки се записват в съответните документи за завършен етап, за придобита степен на образование и/или квалификация по професия.

Чл. 27. (1) Оценките по всеки учебен предмет при завършване на начален етап на основното образование са годишните оценки по учебния предмет, изучаван в IV клас в задължителните и в избираемите учебни часове.

(2) Когато ученикът е освободен по здравословни причини от изучаването на учебния предмет физическо възпитание и спорт и през двата срока на IV клас, срещу учебния предмет в задължителната училищна документация се записва „освободен“.

(3) Оценките по ал. 1 се записват в удостоверението за начален етап на основното образование, в т.ч. и оценките, които са слаб (2).

Чл. 28. (1) Оценките по всеки учебен предмет при завършване на прогимназиалния етап на основното образование са годишните оценки по учебния предмет, изучаван във всеки от класовете - V, VI и VII, от прогимназиалния етап в задължителните и в избираемите учебни часове, а в спортните училища - и във факултативните учебни часове по учебен предмет от специализираната подготовка.

(2) Когато ученикът е освободен по здравословни причини от изучаването на учебния предмет физическо възпитание и спорт или на учебен предмет от специализираната подготовка в спортно училище и през двата срока на определен клас, срещу учебния предмет за съответния клас в задължителната училищна документация се записва „освободен“.

(3) Оценките по ал. 1 се записват в свидетелството за основно образование.

Чл. 29. (1) Окончателните оценки по всеки учебен предмет при завършване на първия гимназиален етап на средното образование се формират с точност до 0,01 като средноаритметични от годишните оценки по учебния предмет, изучаван в класовете от първия гимназиален етап в задължителните и в избираемите учебни часове, а в спортните училища - и във факултативните учебни часове по учебен предмет от специализираната подготовка.

(2) Окончателните оценки при завършване на първия гимназиален етап на средното образование по всеки учебен предмет, който се изучава само в един клас от първия гимназиален етап, са годишните оценки за съответния клас.

(3) Не се формира окончателна оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт, а в спортните училища - и по учебен предмет от специализираната подготовка, в случаите по чл. 23, ал. 10, когато ученикът е освободен във всички класове на първия гимназиален етап и не е формирана годишна оценка за нито един от класовете на етапа, а в задължителната училищна документация се записва „освободен“.

(4) В случаите по чл. 23, ал. 10, когато не е формирана годишна оценка за един или повече класове на първия гимназиален етап, окончателната оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт:

1. е годишната оценка по учебния предмет - когато предметът е изучаван само в един от класовете на етапа;

2. се формира с точност до 0,01 като средноаритметична от оформените годишни оценки по учебния предмет за класовете, в които той е изучаван.

(5) В случаите, когато не е формирана годишна оценка за един или повече класове по учебен предмет от специализираната подготовка в спортните училища, окончателна оценка се формира след полагане на изпит за определяне на окончателна оценка, в случай че здравословното му състояние позволява и това е удостоверено с медицински документ.

(6) В случай че здравословното състояние на ученика по ал. 5 не му позволява да положи изпит, по учебния предмет от специализираната подготовка не се формира окончателна оценка, а в задължителната училищна документация се записва „освободен“.

(7) Окончателните оценки по ал. 1 се вписват в удостоверението за първи гимназиален етап.

Чл. 30. (1) Окончателните оценки по всеки учебен предмет при завършване на средно образование се формират с точност до 0,01 като средноаритметични от годишните оценки по учебния предмет, изучаван във втория гимназиален етап в задължителните и в избираемите учебни часове, а в спортните училища - и във факултативните учебни часове по учебен предмет от специализираната подготовка.

(2) Окончателните оценки при завършване на средно образование по учебните предмети, които се изучават само в един клас от втория гимназиален етап, са годишните оценки за съответния клас.

(3) Не се формира окончателна оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт, а в спортните училища - по учебен предмет от специализираната подготовка, в случаите по чл. 23, ал. 10, когато ученикът е освободен и през двата срока на всички класове от втория гимназиален етап и не е формирана годишна оценка за нито един от класовете на етапа, а в задължителната училищна документация се записва „освободен“.

(4) В случаите по чл. 23, ал. 10, когато не е формирана годишна оценка за един или повече класове на гимназиалния етап, окончателната оценка по учебния предмет физическо възпитание и спорт:

1. е годишната оценка по учебния предмет - когато предметът е изучаван само в един от класовете на етапа;

2. се формира с точност до 0,01 като средноаритметична от оформените годишни оценки по учебния предмет за класовете, в които той е изучаван.

(5) В случаите, когато не е формирана годишна оценка за един или повече класове по учебен предмет от специализираната подготовка в спортните училища, окончателна оценка се формира след полагане на изпит за определяне на окончателна оценка, в случай че здравословното му състояние позволява и това е удостоверено с медицински документ.

(6) В случай че здравословното състояние на ученика по ал. 5 не му позволява да положи изпит, не се формира окончателна оценка, а в задължителната училищна документация се записва „освободен“.

(7) Наред с окончателните оценки по ал. 1 в дипломата за средно образование се вписват в точки и в оценки и резултатите от успешно положените държавни зрелостни изпити по чл. 134 и 135 ЗПУО.

(8) Резултатите от държавните зрелостни изпити по ал. 7 по желание на зрелостника може да се трансформират в оценки по скалата за оценяване, определена в European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS), и да се запишат в европейското приложение към дипломата за средно образование.

(9) В случаите по ал. 8 резултатите от държавните зрелостни изпити се трансформират по ECTS скала за оценяване, както следва:

1. оценка А се поставя при резултат отличен 6,00;
2. оценка В се поставя при резултат отличен 5,50 - 5,99;
3. оценка С се поставя при резултат много добър 4,50 - 4,49;
4. оценка D се поставя при резултат добър 3,50 - 4,49;
5. оценка Е се поставя при резултат среден 3,00 - 3,49.

Чл. 31. Общият успех в дипломата за средно образование се формира като средноаритметична оценка с точност до 0,01 от средноаритметичните оценки, вписани като окончателни оценки по учебните предмети, изучавани в задължителните часове, и от средноаритметичните оценки, вписани като окончателни оценки по учебните предмети, изучавани в избираемите часове.

Раздел IV

Изпити в процеса на училищното обучение

Чл. 32. (1) Приравнителните изпити се провеждат:

1. при преместване на ученик от VIII до XII клас включително в паралелка на същото или в друго училище, ако училищният учебен план за съответната паралелка на приемащото училище и на училището, от което ученикът се премества, са разработени въз основа на различни рамкови или типови учебни планове; в тези случаи приравнителни изпити се полагат по учебните предмети от общообразователната подготовка, по задължителните модули от профилиращите учебни предмети и/или по учебните предмети от професионалната подготовка, които не са изучавани в паралелката, от която идва ученикът;

2. при приемането на ученик от обединено училище на места, определени с допълнителния държавен план-прием в XI клас, когато училищният учебен план на приемащото училище и на училището, в което ученикът е обучаван в първи гимназиален етап, са разработени въз основа на различни рамкови или типови учебни планове; в тези случаи приравнителни изпити се полагат по учебните предмети от общообразователната и/или професионалната подготовка, които не са изучавани в паралелката, от която идва ученикът;

3. за лице, прекъснало обучението си, което желае да го продължи и да възстанови статута си на ученик, ако действащият рамков учебен план, въз основа на който е разработен съответният училищен учебен план, е различен от рамковия или типовия учебен план, въз основа на който е разработен училищният учебен план, по който лицето е започнало обучението си в съответната степен;

4. за ученик, завършил определен период или клас от училищно обучение, етап от степен на образование или придобил основно образование или професионална квалификация в училище на чужда държава, в процеса на признаването на което при съпоставка с действащия към момента рамков

учебен план, въз основа на който е разработен училищният учебен план, е констатирано различие в изучаваните от ученика учебни предмети/модули; разпоредбата се прилага и при завършен период, клас или етап на образование в системата на Европейските училища.

(2) Приравнителни изпити, в резултат на които се поставя годишна оценка, се провеждат в съответствие с учебната програма по определен учебен предмет за съответния клас.

(3) В случаите, когато учениците се преместват или включват в училищното обучение преди приключване на учебния процес за съответната година, се провеждат изпити по реда на приравнителните изпити по ал. 1 и 2, в резултат на които се формира срочна оценка, като те се провеждат в съответствие с частта от учебната програма за съответния срок.

Чл. 33. Изпитите за промяна на оценка по учебен предмет или модул са:

1. поправителни изпити;

2. изпити за промяна на годишна оценка - за VII клас, за XI клас и за XII клас;

3. изпити за промяна на окончателна оценка при завършване на първи и на втори гимназиален етап на средното образование.

Чл. 34. (1) Поправителни изпити се полагат от ученици, когато годишната им оценка е слаб (2) по някой от учебните предмети, изучавани в задължителните или избираемите учебни часове, а в спортните училища - и във факултативните учебни часове по учебен предмет от специализираната подготовка.

(2) Поправителни изпити не се полагат от учениците, които се обучават в класовете от I до IV клас в дневна, индивидуална, самостоятелна, дистанционна или комбинирана форма на обучение и възрастта им е съответна за този клас или я надхвърля, но не с повече от три години.

(3) Учениците по ал. 2, чиято възраст надхвърля с повече от три години съответната за този клас възраст, както и учениците, които се обучават в класовете от I до IV в задочна или във вечерна форма, полагат поправителни изпити.

(4) За учениците по ал. 2, които се обучават в дневна, индивидуална, дистанционна или комбинирана форма и не са усвоили компетентностите, заложили в учебната програма за I, за II или за III клас, или имат годишна оценка слаб (2) по някой от учебните предмети, изучавани в задължителните или в избираемите учебни часове от училищния учебен план в IV клас, се организира допълнително обучение по време на лятната ваканция след съответния клас при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

(5) Поправителните изпити се полагат върху учебното съдържание, включено в учебната програма по съответния учебен предмет или модул за съответния клас и за съответния вид подготовка.

(6) Поправителните изпити се организират в редовни и в допълнителни сесии.

(7) Редовните поправителни сесии са две и се провеждат до две седмици след приключване на учебните занятия и до две седмици преди началото на учебната година по ред, определен със заповед на директора на училището.

(8) Редовните поправителни сесии за учениците от XII клас са две и се провеждат до две седмици след приключване на учебните занятия и до един месец преди началото на учебната година по ред, определен със заповед на директора на училището.

(9) Учениците, които по здравословни причини, удостоверени с медицински документ, не са се явили на поправителни изпити на редовните сесии, могат да се явят на допълнителна поправителна сесия по ред, определен със заповед на директора на училището, но не по-късно от 10 октомври.

(10) Учениците от XII клас, които имат оценка слаб (2) по учебни предмети, изучавани в задължителните или в избираемите учебни часове, а в спортните училища - и във факултативните часове по учебен предмет от специализираната подготовка, на редовните поправителни сесии и/или на допълнителната поправителна сесия по ал. 9 или не са се явили на поправителни изпити, могат да се явяват на поправителни изпити и на допълнителна януарска поправителна сесия по ред, определен със заповед на директора на училището.

Чл. 35. (1) Изпитите за промяна на годишна оценка се провеждат след приключване на учебните занятия съответно за VII клас, за XI клас или за XII клас.

(2) Изпитът за промяна на годишната оценка по учебен предмет или модул се полага върху учебното съдържание, включено в учебната програма по съответния учебен предмет или модул за съответния клас.

(3) За полагането на изпит за промяна на годишната оценка ученикът подава заявление до директора на училището, с което се отказва от годишната си оценка, формирана по реда на чл. 23.

(4) Учениците имат право еднократно да се явят на изпит за промяна на годишна оценка по ал. 1.

(5) Изключение по ал. 4 се допуска за ученик от XII клас, който има годишна оценка слаб (2) по един или по няколко учебни предмета или модула - може да се явява на изпити за промяна на оценката без ограничения на броя изпитни сесии.

(6) Всеки ученик има право да положи изпит за промяна на годишна оценка по не повече от три учебни предмета общо, изучавани в задължителните и/или в избираемите учебни часове, а в спортните училища - и във факултативните часове по учебен предмет от специализираната подготовка.

Чл. 36. (1) Изпитите за промяна на окончателна оценка при завършване на втория гимназиален етап се провеждат след приключване на учебните занятия съответно за XII клас.

(2) Изпитът за промяна на окончателната оценка по учебен предмет или модул се полага върху учебното съдържание, включено в учебните програми по съответния учебен предмет или модул за съответните класове от етапа.

(3) За полагането на изпит за промяна на окончателната оценка ученикът подава заявление до директора на училището, с което се отказва от окончателната си оценка, формирана по реда на чл. 30.

(4) Учениците имат право еднократно да се явят на изпит за промяна на окончателната оценка.

(5) Всеки ученик има право да положи изпит за промяна на окончателната оценка по не повече от три учебни предмета общо, изучавани в

задължителните и/или в избираемите учебни часове, а в спортните училища - и във факултативните часове по учебен предмет от специализирана подготовка.

(6) За промяната на окончателната оценка по учебен предмет, който се изучава само в един клас от втория гимназиален етап, се допуска само изпит за промяна на годишната оценка.

Чл. 37. (1) Изпити за определяне на срочна оценка по учебен предмет или модул се полагат от:

1. учениците, обучавани в дневна, във вечерна, както и в комбинирана форма при обучението при условията и по реда на дневна форма, чиито отсъствия надхвърлят 25 % от учебните часове по отделен предмет или модул, предвидени по училищния учебен план за съответната паралелка през учебния срок, което не позволява да бъде формирана срочна оценка поради невъзможност да бъде осъществен минималният брой текущи изпитвания по чл. 12, ал. 1 при спазване на принципа за ритмичност по чл. 11, ал. 1;

2. учениците, обучавани в дистанционна и в индивидуална форма, които до началото на втория учебен срок се преместват от форма на обучение, при която не се прилага текущо оценяване, или започват обучението си в системата на предучилищното и училищното образование;

3. учениците, обучавани в комбинирана форма в случаите по чл. 114, ал. 3, т. 3 и 4 ЗПУО при условията на индивидуално обучение по реда на дистанционната форма, които до началото на втория учебен срок се преместват от форма на обучение, при която не се прилага текущо оценяване, или започват обучението си в системата на предучилищното и училищното образование.

(2) Изпитът за определяне на срочна оценка се полага върху учебното съдържание, включено в учебната програма по съответния учебен предмет или модул, изучавано през съответния учебен срок и за съответния вид подготовка.

Чл. 38. (1) Изпити за определяне на годишна оценка по учебен предмет или модул се полагат от:

1. учениците, обучавани в задочна и в самостоятелна форма на обучение;

2. учениците, обучавани в индивидуална и дистанционна форма на обучение, които след началото на втория учебен срок се преместват от форма на обучение, при която не се прилага текущо оценяване, или започват обучението си в системата на предучилищното и училищното образование;

3. учениците, обучавани в комбинирана форма в случаите по чл. 114, ал. 3, т. 3 и 4 ЗПУО при условията на индивидуално обучение по реда на дистанционната или на самостоятелната форма, които след началото на втория учебен срок се преместват от форма на обучение, при която не се прилага текущо оценяване, или започват обучението си в системата на предучилищното и училищното образование;

4. в случаите по чл. 23, ал. 6, когато учениците нямат годишна оценка по учебен предмет.

(2) Изпитът за определяне на годишна оценка се полага върху учебното съдържание, включено в учебната програма по съответния учебен предмет или модул за съответния клас и за съответния вид подготовка.

Чл. 39. (1) Получената оценка на изпит по чл. 35 - 38 не може да се променя.

(2) Когато получената оценка на изпит по чл. 38 е слаб (2), ученикът се явява на поправителен изпит по реда на чл. 34.

Чл. 40. (1) Изпитите в процеса на обучение се провеждат от:

1. училищна комисия по организирането на изпита;
2. училищна комисия по оценяването.

(2) В състава на комисията по ал. 1, т. 1 не може да се определят лица, които заемат учителска длъжност по учебния предмет, по който се провежда изпитът.

(3) В състава на комисията по ал. 1, т. 2 се определят лица, които заемат учителска длъжност по учебния предмет, по който се провежда изпитът, в същото или в друго училище. В случай че училището не може да осигури такива лица, в състава на комисията може да се определят преподаватели от висши училища, които имат завършено висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващо на учебния предмет, по който се провежда изпитът.

(4) Комисиите по ал. 2, т. 2 се състоят най-малко от двама членове, единият от които е председател.

(5) За провеждане на изпитите за промяна на оценката директорът на училището издава заповед за определяне на комисиите по ал. 2.

(6) В заповедта по ал. 6 за всеки изпит се определят датата на провеждане, началният час, съставът на всяка комисия, срокът за изготвяне на изпитните материали, времето и мястото за проверка на изпитните работи, срокът и мястото за оповестяване на резултатите от изпита.

(7) Съобщение за датата, мястото и началния час на изпита, както и за срока и мястото за оповестяване на резултатите, се публикува на интернет страницата на училището и се поставя на общодостъпно място в училището най-късно три дни преди датата за провеждане на изпита.

Чл. 41. (1) Според формата си изпитите в процеса на училищното обучение са:

1. писмени;
2. практически;
3. комбинация от писмена и устна част;
4. комбинация от писмена и практическа част.

(2) Изпитите в процеса на училищното обучение са писмени.

(3) Изпитите в процеса на училищното обучение са практически по учебните предмети:

1. физическо възпитание и спорт;
2. музика - за II - IV клас;
3. изобразително изкуство - за II - IV клас;
4. технологии и предприемачество - II - IV клас;
5. учебна, лабораторна и производствена практика;
6. техническо чертане и други учебни предмети от професионалната подготовка, по които текущите изпитвания са практически;
7. спортна подготовка и други учебни предмети от специализираната подготовка, по които текущите изпитвания са практически.

(4) Изпитите в процеса на училищното обучение са комбинация от писмена и устна част по учебните предмети:

1. български език и литература - за II - IV клас;
2. чужди езици.

(5) Изпитите в процеса на обучение са комбинация от писмена и практическа част по учебните предмети музика, изобразително изкуство и технологии и предприемачество, информатика и информационни технологии.

(6) Продължителността на изпитите в процеса на училищното обучение е:

1. за класовете от началния етап на основната степен:

а) един астрономически час - в случаите, когато изпитът е писмен или практически;

б) до 20 минути - за устната част в случаите, когато изпитът е комбинация от писмена и устна част;

в) до 40 минути - за писмената или за практическата част в случаите, когато изпитът включва писмена или практическа част;

2. за класовете от прогимназиалния етап на основната степен:

а) два астрономически часа - в случаите, когато изпитът е писмен;

б) до 30 минути - за устната част в случаите, когато изпитът е комбинация от писмена и устна част;

в) три астрономически часа - в случаите, когато изпитът е практически;

г) до 90 минути - за писмената или за практическата част в случаите, когато изпитът включва писмена или практическа част;

3. за класовете от двата гимназиални етапа на средната степен на образование:

а) три астрономически часа - в случаите, когато изпитът е писмен;

б) до 30 минути - за устната част в случаите, когато изпитът е комбинация от писмена и устна част;

в) до пет астрономически часа - в случаите, когато изпитът е практически;

г) до 150 минути - за писмената или за практическата част в случаите, когато изпитът включва писмена или практическа част.

(7) Учениците със СОП, които не могат да полагат писмени и/или практически изпити, в процеса на обучение полагат само устни изпити.

Чл. 42. (1) Оценката от изпитите в процеса на училищното обучение се формира като средноаритметична от оценките на членовете на училищната комисия по оценяването с точност до:

1. единица - за приравнителните изпити, в резултат на които се поставя годишна оценка, за изпитите за промяна на годишната оценка, за изпитите за определяне на срочна или на годишна оценка;

2. 0,01 - за приравнителните изпити, в резултат на които се поставя оценка за етап от степента на образование, за изпитите за промяна на окончателна оценка и за изпитите за определяне на окончателна оценка.

(2) Оценката от изпитите в процеса на училищното обучение, които се провеждат като комбинация от писмена и устна част или от писмена и практическа част, е средноаритметична от оценките, поставени за всяка част, с точност, която се определя по реда на ал. 1.

(3) Оценката от изпитите в процеса на обучение, които се провеждат като комбинация от писмена и устна част или от писмена и практическа част, е слаб

(2), когато някоя от оценките по отделните части е слаб (2). В тези случаи поправителният изпит се полага и в двете части.

Чл. 43. (1) Отстранява се от съответния изпит в процеса на училищното обучение и напуска залата ученик, който:

1. преписва от хартиен носител;
2. преписва от данни, съдържащи се в технически устройства (мобилни телефони, калкулатори, таблети и др.);
3. преписва от работата на друг ученик;
4. използва мобилен телефон или друго техническо средство за комуникация;
5. изнася извън залата изпитни материали или информация за съдържанието им.

(2) За отстраняването на ученика се съставя протокол, подписан от членовете на комисията по чл. 40, ал. 1, т. 2, като в протокола задължително се посочват нарушителят, нарушението и кога е извършено.

(3) Изпитната работа на ученик, отстранен от изпит в процеса на училищното обучение при условията и по реда на ал. 1, не се оценява.

(4) В случаите по ал. 1 ученикът може да се яви отново на съответния изпит на следващата изпитна сесия.

Глава трета

ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ В КРАЯ НА КЛАС ИЛИ НА ЕТАП ОТ СТЕПЕНТА

Раздел I

Общи положения

Чл. 44. (1) Целите на външното оценяване в края на клас или на етап от степенята са:

1. диагностика на индивидуалния напредък и на образователните потребности на учениците;
2. мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване качеството на образование;
3. установяване на степенята на постигане на отделни очаквани резултати от обучението по учебен предмет, определени в учебната програма за съответния клас;
4. установяване на степенята на постигане на отделни очаквани резултати от обучението по учебен предмет, определени в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка по съответния учебен предмет, в края на даден етап от степенята на образование.

(2) Всяко външно оценяване в края на клас или на етап от степенята може да има една или повече от целите по ал. 1.

(3) Въз основа на резултатите от национално външно оценяване се осъществява приемането на учениците по места, определени с държавния или с допълнителния план-прием в училищата по чл. 142, ал. 3, т. 1 и 5 и в училищата по чл. 142, ал. 4 ЗПУО при условия и по ред, определени в държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

Чл. 45. (1) Външното оценяване според обхвата си може да бъде:

1. национално;
2. регионално;
3. училищно.

(2) Национално външно оценяване се организира и провежда от МОН.

(3) Регионално външно оценяване се организира и провежда от регионалното управление на образованието (РУО).

(4) Училищно външно оценяване се организира и провежда от училището.

(5) Освен външните оценявания по ал. 1 - 4 специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО може да организира и провежда външни оценявания с извадка от ученици от една или повече паралелки, в едно или повече училища от един или повече региони на страната.

Чл. 46. Оценките от външното оценяване не може да се променят.

Раздел II

Национални външни оценявания

Чл. 47. (1) Национални външни оценявания в системата на училищното образование се провеждат в края на:

1. началния етап на основната степен на образование;
2. прогимназиалния етап на основната степен на образование;
3. първия гимназиален етап на средната степен на образование.

(2) Извън случаите по ал. 1 министърът на образованието и науката може да определи национално външно оценяване в определен клас, който не е последен за етапа от степента на образование.

(3) За провеждане на национално външно оценяване по ал. 2 министърът на образованието и науката преди началото на учебната година издава заповед, в която се определят класът, учебните предмети и конкретните дати за провеждане на националното външно оценяване, както и началото на всеки от изпитите.

Чл. 48. (1) Националните външни оценявания по чл. 47, ал. 1 включват учениците, които в съответната учебна година се обучават в дневна форма на обучение съответно в IV, VII или X клас, а в случаите по чл. 47, ал. 2 - в съответния клас.

(2) Националните външни оценявания по чл. 47, ал. 1 включват и учениците, които в съответната учебна година се обучават в индивидуална или в комбинирана форма на обучение съответно в IV, VII или X клас, а в случаите по чл. 47, ал. 2 - в съответния клас, в случай че обучението по съответните учебни предмети се осъществява по училищния учебен план.

Чл. 49. (1) Националните външни оценявания се провеждат като писмени изпити с изключение на:

1. проверката на компетентностите в компонента „Говорене" при изпита по чужд език от националното външно оценяване в края на първия гимназиален етап на средната степен на образование, който се провежда устно;

2. изпитите за ученици със СОП, които не могат да полагат писмен изпит; за тях изпитите се провеждат от училищна комисия след представяне на медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в Закона за здравето.

(2) Писмените изпити по ал. 1 се провеждат на компютър и/или на хартия и изпитните работи се проверяват като анонимни.

(3) Писмените изпити по ал. 1 се провеждат едновременно за всички ученици, а в случаите, когато учениците работят на компютър - в изпитен период от няколко дни по предварително обявен график за училищата.

(4) Изпитите при националните външни оценявания се провеждат не по-рано от две седмици преди края на учебния срок, в който приключва изучаването на съответния учебен предмет в съответната учебна година, по график, определен със заповед на министъра на образованието и науката.

(5) Проверката на изпитните работи от национално външно оценяване може да се осъществява в компютърна среда и/или на хартия.

Чл. 50. (1) Националното външно оценяване по чл. 47, ал. 1, т. 1 се провежда в края на IV клас.

(2) Освен основните цели по чл. 44, ал. 1, т. 1, 2 и 4 националното външно оценяване в края на началния етап на основната образователна степен има за цел и измерване на степента на постигане на отделни ключови компетентности в областта на българския език и на математиката, придобити в класовете от етапа.

(3) Изпитите при националното външно оценяване по ал. 1 са по учебните предмети български език и литература и математика и се провеждат под формата на тест.

(4) Преди началото на всяка учебна година министърът на образованието и науката със заповед може да определи и други учебни предмети извън посочените в ал. 3, по които да се проведе национално външно оценяване по ал. 1. В заповедта се определя и форматът на теста.

(5) Тестът по български език и литература включва диктовка, текст за четене с разбиране и задачи към него - с избираем отговор и със свободен отговор.

(6) Тестът по математика включва задачи с избираем отговор и задачи със свободен отговор.

(7) Националното външно оценяване по ал. 1 се провежда във всички училища, в които се осъществява обучение в IV клас.

(8) Ученици със СОП, които са интегрирани в училищата, в които се осъществява обучение в IV клас, и се обучават по индивидуални учебни програми, полагат изпитите по ал. 3 по преценка на училищния екип за подкрепа за личностно развитие след обсъждане с родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила).

(9) Оценката на ученика на всеки от изпитите по ал. 3 се изразява като процент от максималния брой точки и се записва в точки, които се приравняват към оценките по чл. 9, ал.1.

Чл. 51. (1) Националното външно оценяване по чл. 47, ал. 1, т. 2 се провежда в края на VII клас.

(2) Освен основните цели по чл. 44, ал. 1, т. 1, 2 и 4 националното външно оценяване в края на прогимназиалния етап на основната степен на образование има за цел и измерване на степента на постигане на отделни ключови компетентности в областта на българския език и на математиката, придобити в класовете от етапа.

(3) Изпитите при националното външно оценяване по ал. 1 са по учебните предмети български език и литература и математика и се провеждат под формата на тест.

(4) Извън изпитите по ал. 3 всеки ученик по свое желание може да положи и изпит по учебния предмет чужд език, изучаван в задължителните учебни

часове, чрез което се измерва степента на постигане на отделни езикови компетентности в областта на съответния чужд език.

(5) Преди началото на всяка учебна година министърът на образованието и науката със заповед може да определи и други учебни предмети извън посочените в ал. 3 и 4, по които да се проведе национално външно оценяване по ал. 1. В заповедта се определя и форматът на теста.

(6) Тестът по български език и литература включва задачи с избираем отговор, задачи с кратък свободен отговор, както и създаване на текст.

(7) Тестът по математика включва задачи с избираем отговор и задачи със свободен отговор.

(8) Тестът по чужд език включва задачи с избираем отговор и задачи с кратък свободен отговор, както и създаване на текст.

(9) Националното външно оценяване по ал. 1 се провежда във всички училища, в които се осъществява обучение в VII клас.

(10) Ученици със СОП, които са интегрирани в училищата, в които се осъществява обучение в VII клас, и се обучават по индивидуални учебни програми, полагат изпитите по ал. 3 по преценка на училищния екип за подкрепа за личностно развитие след обсъждане с родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила).

(11) Оценката на ученика на всеки от изпитите по ал. 6 и 7, както и на изпита по ал. 8, в случай че е положен, се изразява като процент от максималния брой точки и се записва в точки.

Чл. 52. (1) Националното външно оценяване по чл. 47, ал. 1, т. 3 се провежда в края на обучението по съответния учебен предмет в X клас.

(2) Освен основните цели по чл. 44, ал. 1, т. 1, 2 и 4 националното външно оценяване в края на първия гимназиален етап на средната степен на образование има за цел и измерване степента на постигане на отделни компетентности, свързани с българския език и функционалната грамотност в областта на четенето, както и на математиката и математическата грамотност, придобити в класовете от етапа.

(3) Изпитите при националното външно оценяване по ал. 1 са по учебните предмети български език и литература и по математика и се провеждат под формата на тест.

(4) Извън изпитите по ал. 3 всеки ученик по свое желание може да положи и изпит по учебния предмет чужд език - английски, френски, немски, италиански, испански, руски, изучаван в задължителните учебни часове, чрез който се измерва степента на постигане на отделни езикови компетентности в областта на чуждия език, и/или по учебния предмет информационни технологии, чрез който се измерва степента на постигане на отделни ключови компетентности в областта на дигиталните компетентности, придобити в класовете от етапа.

(5) Преди началото на всяка учебна година министърът на образованието и науката със заповед може да определи и други учебни предмети извън посочените в ал. 3 и 4, по които да се проведе национално външно оценяване по ал. 1. В заповедта се определя и форматът на теста.

(6) Тестът по български език и литература включва задачи с избираем отговор, задачи с кратък свободен отговор и/или създаване на текст.

(7) Тестът по математика включва задачи с избираем отговор и задачи със свободен отговор.

(8) Тестът по чужд език включва задачи с избираем отговор и задачи с кратък свободен отговор, както и създаване на писмен текст, а за проверка на компетентностите от компонента „Говорене“ - и задачи за самостоятелно устно изложение, участие в диалог и/или отговор на въпрос.

(9) Тестът по информационни технологии включва задачи с избираем отговор и задачи с кратък свободен отговор, както и практическа задача.

(10) Националното външно оценяване по ал. 1 се провежда във всички училища, в които се осъществява обучение в X клас.

(11) Ученици със СОП, които са интегрирани в училищата, в които се осъществява обучение в X клас, и се обучават по индивидуални учебни програми, полагат изпитите по ал. 3 по преценка на училищния екип за подкрепа за личностно развитие след обсъждане с родителя (попечителя, представителя на непридружените непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила).

(12) Оценката на ученика на всеки от изпитите по ал. 6 - 7, както и от изпитите по ал. 8 и/или по ал. 9, в случай че са положени, се изразява като процент от максималния брой точки и се записва в точки.

(13) Оценката от националното външно оценяване по чужд език се формира като сбор от оценката по компонента „Говорене“ и от оценката на теста по ал. 8.

Чл. 53. (1) Оценките по чл. 50, ал. 9 се записват в удостоверението за начален етап на основно образование.

(2) Оценките по чл. 51, ал. 11 се записват в свидетелството за основно образование. По учебния предмет чужд език, в случай че е положен изпит, се записва и постигнатото ниво в съответствие с Общата европейска езикова рамка.

(3) Оценките по чл. 52, ал. 12 се записват в удостоверението за първи гимназиален етап на средно образование. В случай че е положен изпит по учебния предмет чужд език и при условие, че ученикът е получил минимум 60 % от максималния брой точки на изпита, се записва и постигнатото ниво в съответствие с Общата европейска езикова рамка, а в случай че е положен изпит по учебния предмет информационни технологии и при условие, че ученикът е получил минимум 50 % от максималния брой точки на изпита, се записва и постигнатото ниво в съответствие с Европейската референтна рамка за дигиталните компетентности.

(4) Оценките от националното външно оценяване по чл. 47, ал. 2 се записват като текущи оценки.

Чл. 54. (1) Резултатите от всяко национално външно оценяване се анализират на училищно, регионално и национално равнище.

(2) Информацията за резултатите от националното външно оценяване на училищно, регионално и национално равнище се визуализира чрез информационна система във вид, който е удобен за анализи и обработка с цел разработване на политики на съответното равнище.

(3) Информационната система по ал. 2 дава възможност всяко училище да генерира следните данни: средните резултати на училището от националното

външно оценяване, средните резултати за областта, средните резултати за страната, представяне на средните резултати на учениците по пол.

(4) Училището оповестява публично данните по ал. 3.

(5) Анализът на резултатите на училището от националното външно оценяване е инструмент за идентифициране на областите, които се нуждаят от подобрене, както и за планиране на необходимата подкрепа, която ще доведе до повишаване на резултатите на учениците.

Чл. 55. Документацията, свързана с организирането и провеждането на националното външно оценяване, се съхранява в едногодишен срок, а окончателните протоколи с изпитните резултати се съхраняват със срок постоянен.

Раздел III

Организация и провеждане на национално външно оценяване

Чл. 56. (1) Националните външни оценявания се организират и провеждат на национално, регионално и училищно равнище.

(2) Националните външни оценявания на национално равнище се организират и провеждат от:

1. Министерството на образованието и науката (МОН);
2. специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО.

(3) Националните външни оценявания на регионално равнище се организират и провеждат от:

1. регионалното управление на образованието;
2. регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване;
3. регионални комисии за проверка и оценяване на изпитните работи от всеки изпит;
4. комисии по засекретяване и разсекретяване на изпитните работи;
5. технически комисии за електронна обработка на изпитните работи.

(4) Националните външни оценявания на училищно равнище се организират и провеждат от:

1. училището, в което се провежда обучение в класа, за който се организира съответното национално външно оценяване;
2. училищната комисия за организиране и провеждане на съответното национално външно оценяване в училището;
3. училищна комисия за оценяване на компетентността по компонента „Говорене“ при изпита по чужд език от националното външно оценяване в X клас;
4. квестори;
5. учители-консултанти;
6. учители по чужд език за четене на текст;
7. начални учители за четене на диктовка.

(5) При необходимост организирането и провеждането на националните външни оценявания се подпомага и от училища, в които не се провежда обучение в класа, за който се организира съответното национално външно оценяване, чрез предложения за включването на учители като квестори, учители-консултанти, учители по чужд език за четене на текст и начални учители за четене на диктовка.

(6) Квестори не могат да бъдат лица, които имат завършено висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, съответстващо на учебния предмет, и/или преподават предмета, по който е изпитът от националното външно оценяване, а на изпит по чужд език - и учители, които преподават предмет на съответния чужд език.

(7) Учители-консултанти не могат да бъдат лица, които имат завършено висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, съответстващо на учебния предмет, и/или преподават предмета.

(8) Родители (настойници, попечители, представители на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила) на ученици в класа, за който се организира национално външно оценяване, както и лица, извършващи образователни услуги на тези ученици, не могат да бъдат квестори, учители-консултанти, учители по чужд език за четене на текст и начални учители за четене на диктовка или да участват в състава на комисиите по ал. 3, т. 2 - 5 и по ал. 4, т. 2 и 3.

(9) Обстоятелствата по ал. 6 - 8 се удостоверяват с декларация по образец, утвърден със заповед от министъра на образованието и науката.

Чл. 57. Министърът на образованието и науката:

1. преди началото на всяка учебна година със заповед определя датите на изпитите от националните външни оценявания и периода за полагане на изпити от националното външно оценяване в X клас, както и график на дейностите за тяхната организация, провеждане и оценяване;

2. в срок до края на месец декември през съответната учебна година утвърждава със заповед правила за информационна сигурност, както и задълженията на всички участници;

3. със заповедта по т. 2 се утвърждават и следните образци на документи:

а) декларацията по чл. 56, ал. 9;

б) инструктаж за ученика;

в) инструктаж за квестора;

г) инструктаж за учителя-консултант;

д) инструктаж за учителя по чужд език за четене на текст;

е) инструктаж за началния учител за четене на диктовка;

4. утвърждава със заповед изпитните материали за националните външни оценявания и конкретните правила за оценяването им;

5. осигурява адаптирани изпитни материали на брайлов шрифт за учениците с нарушено зрение, които са обучавани на брайлов шрифт, съответно на уголемен шрифт за слабовиждащи зрелостници;

6. контролира организацията, провеждането и оценяването на националните външни оценявания.

Чл. 58. (1) Подготовката на изпитните материали по чл. 57, т. 4 включва следните последователни дейности:

1. разработване на спецификации;

2. съставяне на набор от изпитни задачи;

3. експертна оценка на изпитните задачи;

4. съставяне на изпитните материали.

(2) За всеки изпит от национално външно оценяване специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО разработва спецификация, която определя:

1. конкретните цели на националното външно оценяване;
2. описанието на използвания инструментариум;
3. броя и видовете задачи - с избираем отговор, с кратък свободен отговор, за създаване на текстове, за цялостно решаване и аргументиране на твърдение и др., както и примерни задачи по видове;
4. разпределението на задачите по познавателни равнища;
5. разпределението на общия брой точки между отделните задачи, както и максималния брой точки за конкретния изпит;
6. времетраенето на конкретния изпит, в т.ч. и времетраенето за ученици със СОП.

(3) Въз основа на спецификацията по ал. 2 за всеки изпит се съставя набор от изпитни задачи от комисия, определена със заповед на директора на специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО. В заповедта се определят и задълженията на членовете на комисията.

(4) Всяка от изпитните задачи по ал. 3 се придружава от работна карта по образец, в която се описват тематичната област, проверяваните компетентности, познавателното равнище и броят точки, които носи задачата.

(5) Преди включването ѝ в банка всяка от изпитните задачи преминава през експертна оценка от двама независими специалисти, определени със заповед на директора на специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО. Заповедта определя и задълженията на специалистите за експертна оценка на изпитните задачи.

(6) По преценка на специалистите по ал. 5 отделни изпитни задачи може да се подложат на апробация с ученици.

(7) Съставянето на изпитните материали се осъществява от лица, определени със заповед на министъра на образованието и науката - експерти по съответния учебен предмет от МОН и експерти от специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО и/или учители, преподаватели във висши училища и/или научни организации.

Чл. 59. (1) Изпитните материали, както и съответните пароли за разсекретяването им се изпращат от МОН по електронен път до 30 минути преди началото на всеки изпит и се получават и разсекретяват от директора на училището, който ги предава за размножаване на училищната комисия по чл. 56, ал. 4, т. 2 в деня на изпитването по съответния учебен предмет.

(2) На учениците с нарушено зрение изпитните материали за националните външни оценявания се предоставят на брайлов шрифт или на компютърна говореща програма (Jaws).

(3) Изпитните материали се адаптират:

1. на уголемен шрифт Arial, bold 22 pt. - за писменото изпитване на слабовиждащите ученици;
2. на уголемен шрифт Arial, bold 16 pt. - за писменото изпитване на ученици с обучителни трудности при дислексия, дискалкулия и дисграфия.

Чл. 60. Началникът на РУО:

1. организира и контролира провеждането на националното външно оценяване на територията на областта, като изпълнява своите задължения в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2;

2. определя с отделни заповеди състава на регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване, на регионалните комисии за проверка и оценяване на изпитните работи от всеки изпит, на комисииите по засекретяване и разсекретяване на изпитните работи и на техническите комисии за електронна обработка на изпитните работи за всяко национално външно оценяване;

3. утвърждава списък на разпределените в съответните училища учители-консултанти, учители по чужд език за четене на текст и начални учители за четене на диктовки по предложение на регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване;

4. утвърждава списък на квесторите;

5. съхранява оригиналите на документите от организацията и провеждането на националното външно оценяване в срок една година и оригиналния протокол за резултатите на всички ученици от областта за всеки от проведените изпити в срок 3 години.

Чл. 61. (1) Регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване организира и координира дейността на училищата, като изпълнява своите задължения в съответствие със заповед по чл. 57, т. 2.

(2) В състава на комисията по ал. 1 се включват експерти от съответното регионално управление на образованието (РУО).

(3) Работата на комисията по ал. 1 се организира и контролира от председател, определен в съответната заповед на началника на регионалното управление на образованието по чл. 60, т. 2.

Чл. 62. (1) Регионалните комисии за проверка и оценяване на изпитните работи се създават за всеки изпит от национално външно оценяване.

(2) В състава на комисииите по ал. 1 се включват лица, които в съответната учебна година заемат учителска длъжност и преподават по съответния учебен предмет.

(3) Работата на регионалната комисия за проверка и оценяване на изпитните работи по съответния учебен предмет се организира и контролира от председател и един или няколко заместник-председатели, определени със заповед на началника на регионалното управление на образованието по чл. 60, т. 2. За председател се определя експерт от съответното РУО.

(4) За извършване на проверката и оценяването на изпитните работи членовете на комисииите по ал. 1 се разпределят на едно или повече места в региона и в работно време, определено от началника на съответното РУО.

(5) Комисииите по ал. 1 изпълняват дейностите в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2 на министъра на образованието и науката.

(6) Проверката и оценяването на изпитните работи от националното външно оценяване може да се осъществяват в електронна среда и/или на хартия в зависимост от вида на задачите.

(7) Оценяването се извършва в съответствие с конкретните правила за оценяване, утвърдени със заповедта по чл. 57, т. 4.

(8) Всяка изпитна работа се проверява и оценява индивидуално от двама оценители - членове на съответната регионална комисия за проверка и оценяване. Председателите на регионалните комисии за проверка и оценяване на изпитните работи не могат да бъдат оценители.

(9) Оценката е средноаритметична от индивидуалните оценки на двамата оценители.

(10) При изпита по чужд език от националното външно оценяване в X клас средноаритметичната оценка на двамата оценители представлява 75 % от окончателната оценка.

(11) Когато оценката от изпит от националното външно оценяване при записване с качествен и с количествен показател е слаб (2), оценката не се записва в документа за завършване на съответния етап и не оказва влияние за преминаването в по-горен клас.

Чл. 63. (1) Комисии за засекретяване и разсекретяване на изпитните работи се създават за всеки изпит от национално външно оценяване.

(2) В състава на комисиите по ал. 1 се включват учители, които не са специалисти по учебния предмет, по който се провежда националното външно оценяване.

(3) Работата на всяка от комисиите по засекретяване и разсекретяване се организира и контролира от председател - експерт от РУО, определен със заповед на началника на регионалното управление на образованието.

(4) Комисиите по ал. 1 изпълняват дейностите в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2.

(5) За извършване на засекретяването и разсекретяването членовете на комисиите се разпределят на едно или повече места в региона.

Чл. 64. (1) Технически комисии за електронна обработка на изпитните работи се създават за един или няколко изпита от национално външно оценяване.

(2) В състава на комисиите по ал. 1 може да се включват специалисти с компютърни умения, експерти от РУО и педагогически специалисти, които не преподават по учебния предмет, по който се провежда националното външно оценяване.

(3) Работата на всяка от комисиите по ал. 1 се организира и контролира от председател, определен със заповедта на началника на регионалното управление на образованието по чл. 60, т. 2.

(4) Комисиите по ал. 1 изпълняват дейностите в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2.

(5) За извършване на електронната обработка на изпитните работи членовете на комисиите се разпределят на едно или повече места в региона.

Чл. 65. Директорът на училището, в което се провежда изпит от национално външно оценяване:

1. ръководи, координира и контролира дейността по подготовка, организиране на дейностите, предоставяне на информация и документи на училищно равнище, провеждане на националното външно оценяване, както и по получаване, отразяване и съхраняване на резултатите от него;

2. определя със заповед състава на училищната комисия за организиране и провеждане на националните външни оценявания, както и времето и мястото за изпълнение на задълженията им;

3. определя със заповед състава на училищната комисия за оценяване по компонента „Говорене“ при изпита по чужд език от националното външно оценяване в X клас, както и времето и мястото на изпълнение на задълженията им, като при необходимост може да включва в състава на тази комисия и учители по съответния чужд език от други училища;

4. осигурява необходимата техника за провеждане на националното външно оценяване;

5. получава от председателя на регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване изпитните материали за учениците със СОП и помощните материали по съответния учебен предмет и ги съхранява в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2;

6. организира изтеглянето на изпитните материали по електронен път и осигурява вярното им и точното им размножаване при спазване на заповедта по чл. 57, т. 2;

7. предава на регионалната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване пликите с изпитните работи, справка за броя на явилите се и неявилите се ученици по всеки учебен предмет.

Чл. 66. (1) Училищната комисия за организиране и провеждане на националното външно оценяване организира провеждането на изпитите от националното външно оценяване в училището, като изпълнява своите дейности в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2.

(2) Членовете на комисията по ал. 1 нямат право да ползват мобилни комуникационни средства в сградата на училището в периода от 30 минути преди началото на изпита, определено в заповедта на министъра по чл. 47, ал. 3, до приключване на изпитния ден.

Чл. 67. (1) Училищната комисия за оценяване по компонента „Говорене“ при изпита по чужд език от националното външно оценяване в случаите по чл. 52, ал. 8 осъществява оценяването на устната част от изпита по чужд език, като изпълнява своите дейности в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2.

(2) Училищната комисия по ал. 1 включва поне две лица, които през учебната година заемат учителска длъжност по съответния чужд език.

(3) В случаите, когато училището не може да осигури двама учители, които да отговарят на изискванията по ал. 2, се определят учители от друго училище по предложение на началника на РУО.

(4) Комисията по ал. 1 изпълнява дейностите в съответствие със заповедта по чл. 57, т. 2.

(5) Проверката по компонента „Говорене“ при изпита по чужд език се състои в изслушване на устните отговори на учениците по задачи, поставени от комисията.

(6) Оценяването се извършва в съответствие с конкретните правила за оценяване, утвърдени със заповедта по чл. 57, т. 4.

(7) Оценката е средноаритметична от индивидуалните оценки на учителите в комисията и представлява 25 % от окончателната оценка от изпита.

Чл. 68. (1) Квесторите, учителите-консултанти, учителите по чужд език за четене на текст и началните учители за четене на диктовка изпълняват своите задължения в съответствие с инструктажите, утвърдени със заповедта по чл. 57, т. 3, предоставени им от директора на училището, в което се провежда национално външно оценяване.

(2) Квесторите, учителите-консултанти, учителите по чужд език за четене на текст и началните учители за четене на диктовка нямат право да ползват мобилни комуникационни средства в сградата на училището в периода от 30 минути преди началото на изпита, определено в заповедта на министъра по чл. 47, ал. 3, до приключване на изпитния ден.

Чл. 69. (1) Учениците се явяват на изпит от национално външно оценяване в училището, в което се обучават, в случаите, когато изпитът не се провежда в компютърна среда.

(2) Когато изпитът от националното външно оценяване се провежда в компютърна среда, по решение на началника на регионалното управление на образованието той може да се проведе и в друго училище на територията на същата община.

(3) Когато броят на учениците, които подлежат на национално външно оценяване, в дадено училище е по-малък от 10, изпитът може да се проведе по решение на началника на регионалното управление на образованието в друго училище на територията на същата община.

Чл. 70. (1) В зависимост от учебния предмет, по който полага изпит, ученикът носи линия, пергел, триъгълник, черен химикал, молив и гума и непрограмируем калкулатор, ако е разрешено в инструктажа за съответния изпит, а учениците с нарушено зрение - и брайлова машина, преносим компютър с брайлов дисплей, брайлови прибори за чертане, техническо средство за уголемяване на шрифта при работа с компютър и оптични средства.

(2) Учениците изслушват инструктаж за задълженията си по време на изпита, както и за изискванията за анонимност на изпитната работа.

(3) Отстранява се от изпит от националното външно оценяване и напуска сградата на училището ученик, който:

1. преписва от хартиен носител;
2. преписва от данни, съдържащи се в технически устройства (мобилни телефони, калкулатори, таблети и др.);
3. преписва от работата на друг ученик;
4. използва мобилен телефон или друго техническо средство за комуникация;
5. изнася извън залата изпитни материали или информация за съдържанието им.

(4) За отстраняването на ученика се съставя протокол, подписан от квесторите и директора на училището, в което се провежда изпитът, като в протокола задължително се посочват нарушителят, нарушението и кога е извършено.

(5) Изпитната работа на ученик, отстранен от изпит от националното външно оценяване при условията и по реда на ал. 3, не се оценява.

(6) Не се оценява и изпитна работа, за която е установено нарушаване на изискванията за анонимност. В този случай квесторите или членовете на съответната комисия, която е установила нарушението на анонимността, съставят протокол, описващ нарушението, и го подписват заедно с директора на училището или с председателя на съответната комисия.

Чл. 71. (1) За провеждането на изпити от националното външно оценяване за учениците със СОП, които постигат компетентностите, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка и с

учебните програми по съответния учебен предмет, по решение на екипа за подкрепа за личностно развитие може да бъдат осигурени отделни зали.

(2) Учениците със СОП, които не могат да положат писмен изпит, полагат устни изпити от националното външно оценяване след представяне на медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в Закона за здравето.

(3) Изпитните материали за учениците с нарушено зрение, които са обучавани на брайлов шрифт, се адаптират на брайлов шрифт, а за слабовиждащи ученици, за ученици с обучителни трудности при дислексия - на уголемен шрифт. Изпитните работи се адаптират на уголемен шрифт и при полагане на изпит по математика от ученик с обучителни трудности при дискалкулия.

Чл. 72. Ученикът и неговите родители (настойници, попечители, представители на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила) може да се запознаят с индивидуалния резултат от националното външно оценяване на ученика в края на VII клас при условия и по ред, определени със заповед на директора на училището, в което се обучава ученикът.

Раздел IV

Организация и провеждане на регионални и училищни външни оценявания

Чл. 73. (1) Външни оценявания може да се провеждат по чл. 45, ал. 3, 4 и 5.

(2) Целите на външните оценявания по ал. 1 може да са:

1. установяване на индивидуалните постижения на всеки ученик и на образователните му потребности от подкрепа и развитие;

2. сравняване на индивидуалните постижения на всеки ученик с постиженията на група ученици, на учениците от една или повече паралелки в училището или на учениците от определен клас в една или повече области;

3. установяване постигането на очакваните резултати от обучението, определени в учебната програма по съответния учебен предмет;

4. апробиране на формат, учебно съдържание и/или на нови елементи при организацията на външните оценявания - в случаите по чл. 45, ал. 5;

5. мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване качеството на образование.

(3) Външните оценявания по чл. 45, ал. 3, 4 и 5 се осъществяват чрез писмени изпити.

(4) Външни оценявания по чл. 45, ал. 3, 4 и 5 може да се провеждат само за ученици, които в съответната учебна година не подлежат на национално външно оценяване.

(5) Изпитите при външните оценявания по чл. 45, ал. 3, 4 и 5 се провеждат едновременно за всички ученици, участващи във външното оценяване.

(6) Изпитите при външните оценявания по чл. 45, ал. 3 и 4 се провеждат в края на учебен срок и/или в края на учебна година.

(7) Датата за провеждане на изпит от външното оценяване се определя, както следва:

1. регионално външно оценяване - със заповед на началника на регионалното управление на образованието преди началото на съответния учебен срок;

2. училищно външно оценяване - със заповед на директора на училището поне един месец преди провеждането на изпита;

3. за оценяването по чл. 45, ал. 5 - със заповед на директора на специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО поне един месец преди провеждането на изпита.

(8) В заповедта по ал. 7 се посочват и конкретните цели на външното оценяване.

Чл. 74. (1) За провеждане на външно оценяване началникът на РУО, директорът на училището или съответно директорът на специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО със заповед възлага на комисия определянето на формат на външното оценяване, разработването на спецификации, подготовката и експертната оценка на изпитни задачи, конструирането на изпитни материали, конкретни правила за оценяването.

(2) При процедурите по разработването на спецификации, подготовката и експертната оценка на изпитните задачи, както и съставянето на изпитните материали и придружаващите ги конкретни правила за оценяване се осъществяват дейностите по чл. 58.

(3) Изпитните материали за външните оценявания и конкретните правила за оценяването им се утвърждават със заповед на:

1. началника на регионалното управление на образованието - в случаите на регионално външно оценяване;

2. директора на училището - в случаите на училищно външно оценяване;

3. директора на специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО - в случаите на чл. 45, ал. 5.

Чл. 75. (1) На учениците с нарушено зрение изпитните материали за външни оценявания се предоставят на брайлов шрифт или на компютърна говореща програма (Jaws).

(2) За ученици със СОП лице, посочено със заповед на началника на регионалното управление на образованието, директора на училището или съответно на директора на специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО, адаптира изпитните материали:

1. на уголемен шрифт Arial, bold 22 pt. - за писменото изпитване на слабовиждащите ученици;

2. на уголемен шрифт Arial, bold 16 pt. - за писменото изпитване на ученици с обучителни трудности при дислексия, дискалкулия и дисграфия.

Чл. 76. (1) Правилата за организиране и провеждане на външните оценявания, както и задълженията на всички участници в тях се определят със съответните заповеди по чл. 73, ал. 7.

(2) Заповедите по ал. 1 определят и условията и реда за проверката и оценяването на изпитните работи от съответното външно оценяване.

(3) Проверката на изпитните работи и оценяването на резултатите от обучението на учениците, участващи във външно оценяване, се осъществява на едно или повече места от комисии, които включват учители по съответния учебен предмет, определени със заповед на съответния орган по чл. 45, ал. 3, 4 или 5.

(4) Проверката на изпитните работи от съответното външно оценяване може да се осъществява в компютърна среда и/или на хартия в зависимост от вида на задачите.

(5) Проверката и оценяването се осъществяват в съответствие с конкретните правила за оценяване, утвърдени в заповедта по чл. 74, ал. 3.

(6) Ученикът и неговите родители (настойници, попечители, представители на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила) може да се запознаят с индивидуалния резултат на ученика при условия и по ред, определени със заповед на директора на училището, в което се обучава ученикът.

Глава четвърта **ДЪРЖАВНИ ЗРЕЛОСТНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СРЕДНО** **ОБРАЗОВАНИЕ**

Раздел I

Общи положения

Чл. 77. (1) Основни цели на държавните зрелостни изпити са:

1. диагностика на индивидуалните постижения на учениците в края на средната степен на образование;

2. установяване на степента на постигане на отделни очаквани резултати от обучението по учебен предмет, определени в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка или в държавния образователен стандарт за профилирана подготовка по съответния предмет;

3. мониторинг на образователния процес за прилагане на политики и мерки, насочени към подобряване качеството на образование.

(2) Въз основа на резултатите от държавните зрелостни изпити може да се осъществява приемането във висши училища при условията и по реда на Закона за висшето образование.

Чл. 78. Държавните зрелостни изпити се провеждат в две сесии:

1. през май - юни;

2. през август - септември.

Чл. 79. (1) Държавните зрелостни изпити са писмени и изпитните работи от тях се проверяват като анонимни.

(2) Форматът на държавните зрелостни изпити се определя в учебно-изпитните програми по чл. 137, ал. 1 и 2 ЗПУО.

Чл. 80. (1) Държавни зрелостни изпити се полагат от зрелостници по смисъла на чл. 132 ЗПУО.

(2) Зрелостниците полагат държавните зрелостни изпити в училище на територията на областта, в която са завършили успешно последния гимназиален клас.

(3) Зрелостниците със СОП по преценка на екипа за подкрепа за личностно развитие в училището може да полагат държавни зрелостни изпити в училищата, в които са се обучавали.

(4) На зрелостниците със СОП, които се обучават интегрирано, по преценка на екипа за подкрепа за личностно развитие в училището може да се осигурят отделни зали.

(5) Зрелостниците в българските училища в чужбина полагат държавни зрелостни изпити в същото училище.

Чл. 81. Държавните зрелостни изпити се полагат по учебните предмети, определени съответно в чл. 132, 134 и 135 ЗПУО.

Чл. 82. (1) Оценките от държавните зрелостни изпити са окончателни.

(2) Когато държавният зрелостен изпит не е положен успешно, зрелостникът може да се явява отново на съответния държавен зрелостен изпит без ограничение на възраст и брой сесии до успешното му полагане при условията на чл. 138, ал. 3 - 5 ЗПУО.

Раздел II

Органи, комисии и лица, които осъществяват дейностите по организирането и провеждането на държавните зрелостни изпити

Чл. 83. (1) Държавните зрелостни изпити се организират и провеждат на национално, регионално и училищно равнище.

(2) Държавните зрелостни изпити на национално равнище се организират и провеждат от:

1. МОН;
2. специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО;
3. комисии за подготовка на изпитни задачи по съответните учебни предмети;
4. комисии за извършване на експертна оценка на изпитните задачи;
5. национални комисии за проверка и оценяване на изпитните работи от държавните зрелостни изпити по всеки учебен предмет;
6. комисии по засекретяване и разсекретяване на изпитните работи;
7. технически комисии за електронна обработка на изпитните работи.

(3) Държавните зрелостни изпити на регионално равнище се организират и провеждат от:

1. регионалното управление на образованието;
2. регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити.

(4) Държавните зрелостни изпити на училищно равнище се организират и провеждат от:

1. училището, в което ученикът завършва XII клас;
2. училището, в което се провежда държавен зрелостен изпит;
3. училищна зрелостна комисия;
4. комисия за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището;
5. квестори;
6. учители-консултанти;
7. учители по чужд език за четене на текст.

(5) При необходимост организирането и провеждането на държавните зрелостни изпити се подпомага и от училища, в които не се провежда обучение в XII клас, чрез предложения за включването на учители от такива училища като квестори.

(6) Квестори не могат да бъдат лица, които имат завършено висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, съответстващо на учебния предмет, и/или преподават предмета, а на държавен зрелостен изпит по чужд език - и учители, които преподават предмет на съответния чужд език.

(7) Учители-консултанти не могат да бъдат лица, които имат завършено висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, съответстващо на учебния предмет, и/или преподават предмета.

(8) Родители (попечители, представители на непридружените непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила) на ученици, които завършват XII клас, както и лица, извършващи образователни услуги на тези ученици, не могат да бъдат квестори, учители-консултанти, учители по чужд език за четене на текст или да участват в състава на комисиите по ал. 2, т. 3 - 7, по ал. 3, т. 2 и по ал. 4, т. 3 и 4.

(9) Обстоятелствата по ал. 6 - 8 се удостоверяват с декларация по образец, утвърден със заповед от министъра на образованието и науката.

Раздел III

Организиране, провеждане и оценяване на държавните зрелостни изпити на национално равнище

Чл. 84. Министърът на образованието и науката:

1. преди началото на всяка учебна година със заповед определя датите на задължителните държавни зрелостни изпити и периода за полагане на допълнителните държавни зрелостни изпити, както и график на дейностите за тяхната организация, провеждане и оценяване в сесиите по чл. 78;

2. след обобщаване на заявленията на зрелостниците със заповед определя датите на допълнителните държавни зрелостни изпити;

3. утвърждава със заповед изпитните материали и конкретните правила за оценяването им;

4. утвърждава с отделни заповеди състава и задълженията на всяка от комисиите по чл. 83, ал. 2, т. 3 - 7;

5. утвърждава със заповед:

а) правила за информационна сигурност;

б) инструктаж за зрелостника;

в) инструктаж за квестора;

г) инструктаж за учителя-консултант;

д) инструктаж за учителя по чужд език за четене на текст;

6. утвърждава със заповед следните образци на документи:

а) декларацията по чл. 83, ал. 9;

б) заявление за допускане до държавни зрелостни изпити;

в) служебна бележка за подадено заявление за допускане до държавни зрелостни изпити;

г) служебна бележка за допускане до държавни зрелостни изпити;

7. утвърждава със заповед форми за попълване на информация за:

а) броя на зрелостниците, подали заявление за допускане до държавни зрелостни изпити;

б) броя на зрелостниците със СОП, подали заявление за допускане до държавни зрелостни изпити;

в) броя на зрелостниците, които не са допуснати до полагане на държавни зрелостни изпити;

г) справка за броя на зрелостниците със СОП, които не са допуснати до полагане на държавни зрелостни изпити;

д) сградите и залите, в които ще се провеждат държавни зрелостни изпити, и разпределението на зрелостници в тях;

8. осигурява адаптирани изпитни материали на брайлов шрифт за зрелостниците с нарушено зрение, които са обучавани на брайлов шрифт, съответно на уголемен шрифт за слабовиждащи зрелостници.

Чл. 85. Контролът по организацията, провеждането и оценяването на държавните зрелостни изпити се осъществява от министъра на образованието и науката и посочени от него длъжностни лица.

Чл. 86. Специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО:

1. осигурява необходимите програмни продукти за информационното обслужване на дейностите по организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити на национално, регионално и училищно ниво;

2. организира събирането и обработването на информацията за зрелостниците от цялата страна и от българските училища в чужбина;

3. изготвя предложения за състава на комисии по засекретяване и разсекретяване на изпитните работи;

4. организира и контролира работата на комисии по засекретяване и разсекретяване на изпитните работи;

5. предава на регионалните комисии за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити окончателните протоколи с изпитните резултати.

Чл. 87. (1) Подготовката на изпитните материали и конкретните правила за оценяването им по чл. 84, т. 3 включва следните последователни дейности:

1. разработване на спецификации;

2. съставяне на набор от изпитни задачи;

3. експертна оценка на изпитните задачи;

4. съставяне на изпитните материали.

(2) За държавен зрелостен изпит по всеки учебен предмет въз основа на съответната учебно-изпитна програма специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО разработва спецификация, която определя:

1. описанието на използвания инструментариум;

2. броя и видовете задачи - с избираем отговор, с кратък свободен отговор, за създаване на текстове, за цялостно решаване и аргументиране на твърдение и др., както и примерни задачи по видове;

3. разпределението на задачите по познавателни равнища;

4. разпределението на общия брой точки между отделните задачи;

5. времетраенето на конкретния изпит и/или на отделните му части, в т.ч. и за ученици със СОП.

(3) Въз основа на спецификацията по ал. 2 за конкретния изпит се подготвя набор от изпитни задачи от съответната комисия за подготовка на изпитни материали.

(4) Всяка от изпитните задачи по ал. 3 се придружава от работна карта по образец, в която се описват тематичната област, проверяваните компетентности, познавателното равнище и броят точки, които носи задачата.

(5) Преди включването ѝ в банка всяка от изпитните задачи преминава през експертна оценка, а при необходимост по преценка на съответната комисия за извършване на експертна оценка на изпитните задачи - и през апробация с ученици с цел емпирично определяне на нейните качества.

(6) Съставянето на изпитните материали се осъществява в съответствие с предварително разработената спецификация по ал. 2 от лица, определени със заповед на министъра на образованието и науката - експерти по съответния учебен предмет от МОН, експерти от специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО, учители, преподаватели във висши училища и/или научни организации.

Чл. 88. (1) Комисиите за подготовка на изпитни задачи се създават по всеки учебен предмет, по който се полагат държавни зрелостни изпити.

(2) В състава на всяка от комисиите по ал. 1 се включват учители и преподаватели от висшите училища. В състава на комисията може да се включват и експерти по съответния учебен предмет от МОН и/или специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО.

(3) Комисии за извършване на експертна оценка на изпитните задачи се създават по всеки учебен предмет, по който се полагат държавни зрелостни изпити.

(4) В състава на всяка от комисиите по ал. 3 се включват учители и преподаватели от висшите училища. В състава на комисията може да се включват и експерти по съответния учебен предмет от МОН и/или специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО.

Чл. 89. (1) Национални комисии за проверка и оценяване на изпитните работи от държавните зрелостни изпити се създават по всеки учебен предмет, по който се полагат държавни зрелостни изпити.

(2) Съставът и задълженията на комисиите по ал. 1 се определят със заповед на министъра на образованието и науката.

(3) В състава на комисиите по ал. 1 се включват лица, заемащи учителска длъжност по съответния учебен предмет в гимназиалната степен, преподаватели във висшите училища, експерти от МОН, от специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО и/или от РУО.

(4) Работата на комисията по ал. 1 по съответния учебен предмет се организира и контролира от председател и един или няколко заместник-председатели - експерти от МОН, експерти от специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО и/или РУО, лица, заемащи учителска длъжност.

(5) За извършване на проверката и оценяването членовете на комисиите по ал. 1 се разпределят на едно или повече места в страната.

(6) Комисиите по ал. 1 изпълняват дейностите в съответствие с правилата за информационна сигурност.

(7) Проверката и оценяването на изпитните работи от държавните зрелостни изпити може да се осъществяват в електронна среда и/или на хартия в зависимост от вида на задачите.

(8) Оценяването се извършва в съответствие с конкретните правила за оценяване, утвърдени със заповедта по чл. 84, т. 3.

(9) Всяка изпитна работа се проверява и оценява индивидуално от двама оценители - членове на съответната национална комисия за проверка и оценяване. Председателите и заместник-председателите на националните комисии за проверка и оценяване не могат да бъдат оценители.

(10) Оценката от държавния зрелостен изпит за всяка изпитна работа се формира като средноаритметична от индивидуалните оценки на двамата

оценители и може да се изразява в брой точки и с количествен и с качествен показател.

Чл. 90. (1) Комисии за засекретяване и разсекретяване на изпитните работи се създават за всеки учебен предмет, по който се полагат държавни зрелостни изпити.

(2) Работата на всяка от комисиите по засекретяване и разсекретяване се организира и контролира от председател и един или няколко заместник-председатели - експерти от специализираното обслужващо звено по чл. 50, ал. 1, т. 4 ЗПУО, МОН и/или РУО, определени със заповедта на министъра на образованието и науката.

(3) Комисиите по ал. 1 изпълняват дейностите в съответствие с правилата за информационна сигурност.

(4) За извършване на засекретяването и разсекретяването членовете на комисиите се разпределят на едно или повече места в страната.

Чл. 91. (1) Технически комисии за електронна обработка на изпитните работи се създават за един или повече учебни предмети, по които се полагат държавни зрелостни изпити.

(2) В състава на комисиите по ал. 1 се включват и специалисти с компютърни умения.

(3) Работата на всяка от комисиите по ал. 1 се организира и контролира от председател, определен със заповед на министъра на образованието и науката.

(4) Комисиите по ал. 1 изпълняват дейностите в съответствие с правилата за информационна сигурност.

(5) За извършване на електронната обработка на изпитните работи членовете на комисиите се разпределят на едно или повече места в страната.

Чл. 92. Дейностите по приемане, засекретяване, съхраняване, проверка и оценяване, разсекретяване и предаване на изпитните работи се извършват в помещения с ограничен достъп и постоянна охрана.

Раздел IV

Организиране, провеждане и оценяване на държавните зрелостни изпити на регионално равнище

Чл. 93. Началникът на регионалното управление на образованието:

1. организира и контролира провеждането на държавните зрелостни изпити на територията на областта, като изпълнява своите задължения в съответствие с правилата за информационна сигурност;

2. определя със заповед състава и задълженията на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити;

3. утвърждава списък на разпределените в съответните училища учители-консултанти и учители по чужд език за четене на текст по предложение на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити;

4. утвърждава по предложение на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити списък на квесторите;

5. утвърждава със заповед списък на подходящите сгради за провеждане на държавните зрелостни изпити;

6. съхранява оригиналите на документите от организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити в едногодишен срок и

оригиналния протокол за резултатите на всички зрелостници от областта за всеки от проведените изпити в срок 3 години.

Чл. 94. (1) Регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити подпомага началника на РУО в дейностите по организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити на територията на областта, като обобщава и координира обмена на информация и организира, координира и контролира дейността на училищата, като изпълнява своите задължения в съответствие със заповедта по чл. 93, т. 2 и правилата за информационна сигурност.

(2) Регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити съгласува получените от директорите на училищата в региона предложения за квестори, учители-консултанти и учители по чужд език за четене на текст, както и за оценители за националните комисии за проверка и оценяване на изпитните работи от държавните зрелостни изпити по всеки учебен предмет.

(3) В състава на комисията по ал. 1 се включват експерти от съответното РУО.

(4) Работата на комисията по ал. 1 се организира и контролира от председател, определен в заповедта по чл. 93, т. 2.

Раздел V

Организиране, провеждане и оценяване на държавните зрелостни изпити на училищно равнище

Чл. 95. Директорът на училището, в което се осъществява обучение в XII клас, ръководи, координира и контролира дейността по подготовката и по предоставяне на информация и документи, свързани с държавните зрелостни изпити на училищно равнище, както и по получаване, съхраняване на копие от окончателния протокол и отразяване в училищната документация на резултатите от държавните зрелостни изпити, като изпълнява своите задължения в съответствие с правилата за информационна сигурност и:

1. организира и контролира приемането на заявления на зрелостниците за допускане до държавните зрелостни изпити, допускането и издаването на служебните бележки за допускане;

2. определя състава и задълженията на училищната зрелостна комисия;

3. предлага квестори, учители-консултанти, учители по чужд език за четене на текст и оценители;

4. определя в тридневен срок след получаване на копие от окончателния протокол с резултатите от държавните зрелостни изпити, в който зрелостниците лично може да се запознаят със своите оценени изпитни работи срещу документ за самоличност и в присъствието на представители на училищната зрелостна комисия.

Чл. 96. (1) Училищната зрелостна комисия в училището, в което се провежда обучение в XII клас, осъществява допускането на зрелостници до държавните зрелостни изпити, участва в подготовката, в събирането и обобщаването на информация, свързана с държавните зрелостни изпити, и в документирането на резултатите от тях, приема от директора на училището протоколите с изпитните резултати и изпитните работи, организира и контролира запознаването на зрелостниците с тях и организира издаването на дипломи за средно образование и удостоверения за завършен втори

гимназиален етап, като изпълнява своите задължения в съответствие със заповедта по чл. 95, т. 2.

(2) В състава на комисията по ал. 1 се включват учители, които преподават в XII клас през съответната учебна година.

(3) Председател на училищната зрелостна комисия е директорът на училището, който организира и контролира нейната работа.

Чл. 97. Директорът на училището, в което се провежда държавен зрелостен изпит:

1. ръководи, координира и контролира дейността по организиране и провеждане на съответния изпит в училището, като изпълнява своите задължения в съответствие с правилата за информационна сигурност;

2. определя със заповед състава и задълженията на комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището, както и времето и мястото за изпълнение на задълженията им;

3. осигурява необходимата техника за провеждане на държавните зрелостни изпити;

4. получава от председателя на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити изпитните материали за зрелостниците със СОП и помощните материали по съответния учебен предмет и ги съхранява в съответствие с правилата за информационна сигурност;

5. предоставя срещу подпис инструктажите на квесторите, учителите-консултанти и учителите по чужд език за четене на текст, а на квесторите в изпитните зали - и изпитните материали, помощните материали, консумативите и инструктажите за зрелостниците;

6. организира изтеглянето на изпитните материали по електронен път и осигурява вярното им и точно размножаване при спазване на правилата за информационна сигурност;

7. предава на регионалната комисия за организиране и провеждане на държавните зрелостни изпити пликете с изпитните работи, справка за броя на явилите се и неявилите се зрелостници по всеки учебен предмет.

Чл. 98. (1) Комисията за провеждане на държавните зрелостни изпити в училището подпомага директора на училището, в което се провеждат държавни зрелостни изпити, в дейностите по организацията и провеждането им, организира подготовката на сградата и залите, контролира допускането и разпределението на зрелостниците, както и на квесторите, учителите-консултанти и учителите по чужд език за четене на текст в съответствие с утвърдените списъци, разпечатва и размножава изпитните материали, като изпълнява своите дейности в съответствие със заповедта по чл. 95, т. 2 и правилата за информационна сигурност.

(2) Членовете на комисията по ал. 1 нямат право да ползват мобилни комуникационни средства в изпитния ден в сградата на училището до приключване на изпита.

Чл. 99. (1) Квесторите, учителите-консултанти и учителите по чужд език за четене на текст изпълняват своите задължения в съответствие с инструктажите, предоставени им от директора на училището, в което се провежда държавен зрелостен изпит.

(2) Квесторите, учителите-консултанти и учителите по чужд език за четене на текст нямат право да ползват мобилни комуникационни средства в изпитния ден в сградата на училището до приключване на изпита.

(3) Квесторите, учителите-консултанти и учителите по чужд език за четене на текст не може да напускат сградата на училището преди приключване на изпита.

Чл. 100. (1) Учениците от последния гимназиален клас, които желаят да бъдат допуснати до държавни зрелостни изпити, подават заявление по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката, до директора на училището, в което се обучават.

(2) Лица, които са придобили правото да полагат държавни зрелостни изпити или зрелостни изпити през минали учебни години, но не са се явили или не са ги положили успешно, подават заявлението по ал. 1 до директора на училището, в което са се обучавали, а в случаите, когато то е преобразувано или закрито - до регионалното управление на образованието, и полагат изпитите в посочено от началника на регионалното управление на образованието училище.

Чл. 101. (1) Допуснатите до полагане на държавни зрелостни изпити зрелостници получават служебна бележка за допускане до държавни зрелостни изпити.

(2) Зрелостникът е длъжен да се яви в определеното училище със служебната бележка за допускане до държавни зрелостни изпити по ал. 1 и документ за самоличност не по-късно от 30 минути преди началото на държавния зрелостен изпит.

(3) В зависимост от учебния предмет, по който полага държавен зрелостен изпит, зрелостникът носи линия, пергел, триъгълник, черен химикал, молив, гума и непрограмируем калкулатор, ако е разрешено в учебно-изпитната програма, а зрелостниците с нарушено зрение - и брайлова машина, преносим компютър с брайлов дисплей, брайлови прибори за чертане, техническо средство за уголемяване на шрифта при работа с компютър и оптични средства.

(4) Зрелостникът изслушва инструктаж за задълженията си по време на държавния зрелостен изпит, както и за изискванията за анонимност на изпитната работа.

(5) Отстранява се от държавния зрелостен изпит и напуска сградата на училището зрелостник, който:

1. преписва от хартиен носител;
2. преписва от данни, съдържащи се в технически устройства (мобилни телефони, калкулатори, таблети и др.);
3. преписва от работата на друг зрелостник;
4. използва мобилен телефон или друго техническо средство за комуникация;
5. изнася извън залата изпитни материали или информация за съдържанието им.

(6) За отстраняването на зрелостника се съставя протокол, подписан от квесторите и директора на училището, в което се провежда изпитът, като в протокола задължително се посочват нарушителят, нарушението и кога е извършено.

(7) Изпитната работа на зрелостник, отстранен от държавен зрелостен изпит при условията и по реда на ал. 5 и 6, не се оценява.

(8) Не се оценява и изпитна работа, за която е установено нарушаване на изискванията за анонимност. В този случай квесторите или членовете на съответната комисия, която е установила нарушението на анонимността, съставят протокол, описващ нарушението, и го подписват заедно с директора на училището или с председателя на съответната комисия.

(9) В случаите по ал. 7 и 8 зрелостникът може да се яви отново на съответния държавен зрелостен изпит.

Чл. 102. (1) Зрелостниците със СОП, които не могат да положат писмен изпит, полагат устни държавни зрелостни изпити след представяне на медицински документ, издаден от съответната експертна лекарска комисия, определена в Закона за здравето.

(2) Изпитните материали за зрелостници с нарушено зрение, които са обучавани на брайлов шрифт, се адаптират на брайлов шрифт, а за слабовиждащи зрелостници, за зрелостници с обучителни трудности при дислексия - на уголемен шрифт. Изпитните работи се адаптират на уголемен шрифт и при полагане на държавен зрелостен изпит по математика от зрелостник с обучителни трудности при дискалкулия.

Чл. 103. (1) При провеждане на държавните зрелостни изпити имат право да присъстват като наблюдатели до трима представители на родители (попечители, представители на непридружените непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила) на ученици от училището, в което се провежда държавният зрелостен изпит, като могат да присъстват при подготовката на изпитните зали преди началото на изпита, при допускането и разпределението на квесторите и на зрелостниците в сградата и при осъществяване на видеонаблюдение за правилното протичане на изпита.

(2) Представители на родителите (попечителите, представителите на непридружените непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила) по ал. 1 се определят до 30 дни преди изпитния ден от обществения съвет.

(3) Представители на родителите не могат да бъдат:

1. родители (попечители, представители на непридружените непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила) на зрелостници;
2. лица, извършващи образователни услуги на зрелостници;
3. лица със завършено висше образование по специалност от професионално направление съгласно Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, съответстващо на учебния предмет.

(4) Липсата на обстоятелства по ал. 3 се удостоверява от представителите на родителите с декларацията по образец по чл. 83, ал. 9.

(5) Представителите на родителите нямат право на достъп до изпитните материали и до изпитните зали по време на провеждане на държавния зрелостен изпит.

Чл. 104. Документацията, свързана с организирането и провеждането на държавните зрелостни изпити, се съхранява в едногодишен срок, а окончателните протоколи с изпитните резултати се съхраняват със срок постоянен.

Глава пета
ПРИЗНАВАНЕ, ПРИРАВНЯВАНЕ И ВАЛИДИРАНЕ НА РЕЗУЛТАТИ ОТ
ОБУЧЕНИЕТО

Раздел I

Признаване на училищно обучение, образование и професионална
квалификация

Чл. 105. (1) Завършен период, клас, етап, завършена степен на училищно образование и професионална квалификация в училище на чужда държава се удостоверява с документ, издаден от училище, създадено по законоустановения ред в страната, в която са издадени документите, и считано за част от системата на светското училищно образование на съответната държава.

(2) Завършено обучение за придобиване на компетентности по учебните предмети български език и литература, история и цивилизации, география и икономика в частта им, отнасяща се до историята и географията на България, осъществено от финансирани при условията и по реда на ЗПУО организации на българи, живеещи извън Република България, се удостоверява с документ, издаден в съответствие с държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(3) Завършен период, клас, етап или завършена степен на училищно образование в училище от системата на Европейските училища се удостоверява с документ, издаден от съответното училище.

Чл. 106. (1) Признаването е официално писмено потвърждение на съответствието на завършен период, клас, етап, завършена степен на училищно образование и придобита професионална квалификация в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища с тези в училищното образование в Република България.

(2) Признаването по ал. 1 се извършва с цел:

1. достъп до обучение в системата на предучилищното и училищното образование;

2. достъп до професионално обучение;

3. достъп до обучение в системата на висшето образование;

4. улесняване на достъпа до пазара на труда.

(3) Признаването по ал. 1 може да има за цел и достъп до кандидатстване за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство (МПС).

Чл. 107. (1) Признаването на завършен период или клас за класовете от VII до XII включително, на завършен първи гимназиален етап от средната степен на образование, както и признаването на основно образование, на средно образование и/или на професионална квалификация, се извършва от експертна комисия към всяко РУО.

(2) Комисията по ал. 1 е седемчленна и се определя със заповед на министъра на образованието и науката по предложение на началника на РУО.

(3) Признаването на завършен период или клас за класовете от I до VI включително се извършва от директора на приемащото училище, в което лицето желае да продължи обучението си.

Чл. 108. (1) Желаетите признаване на завършен период, клас, етап, на завършена степен на училищно образование и/или на професионална

квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави, подават следните документи:

1. заявление по образец, утвърден със заповед на министъра на образованието и науката;

2. документ за училищно образование и/или професионална квалификация;

3. документ, в който се посочва какви права дава документът по т. 2 за продължаване на образованието, в случаите, когато това не е посочено в документа по т. 2;

4. в случай че лицето желае да продължи обучението си в първи или втори гимназиален етап в българско училище - справка за изучаваните учебни предмети с хорариума на учебните часове и поставените оценки, ако не са вписани в документа по т. 2;

5. превод на български език на документите по т. 2, 3 и 4 от заклет преводач;

6. документ за последния завършен клас в българско училище (ако има такъв) преди обучението в училище на чужда държава;

7. документ за платена държавна такса - за документи, подадени в РУО.

(2) Документите по ал. 1, т. 2, 3, 4, 5 и 7 се подават в оригинал, а документите по т. 6 - в оригинал или копие, заверено от нотариус или от училището, издало документа.

(3) Допълнително при необходимост се представят и други документи, свързани с признаването, посочени от комисията или от директора на приемащото училище.

(4) Когато в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища са завършени два или повече класа от гимназиалния етап съгласно българската образователна система, се представят документи по ал. 1 за всеки завършен клас, респективно за всеки гимназиален клас или етап.

(5) Документите по ал. 1, т. 2, 3 и 4 и по ал. 3 се легализират, превеждат и заверяват в съответствие с Конвенцията за премахване на изискването за легализация на чуждестранни публични актове, с подписаните договори между Република България и държавата, в която са издадени, или по реда на Правилника за легализациите, заверките и преводите на документи и други книжа, утвърден с Постановление № 184 на Министерския съвет от 1958 г. (ДВ, бр. 73 от 1958 г.), с изключение на документите, издадени от училище в системата на Европейските училища, които не се легализират.

(6) Изключения по ал. 5 се допускат за документи на лица, търсещи или получили международна закрила, които може да не са легализирани и заверени.

(7) Документите по ал. 1 за завършен период или клас за класовете от VII до XII включително, за етап от гимназиалната степен, както и признаването на средно образование и/или на професионална квалификация се подават в РУО по избор на лицето или неговия родител (настойник, попечител, представител на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила).

(8) Документите по ал. 1 за завършен период или клас за класовете от I до VI включително се подават в училището, в което лицето желае да продължи обучението си.

Чл. 109. (1) Експертната комисия по чл. 107, ал. 1 извършва експертна оценка на представените документи и взема решение за признаване или за отказ за признаване, като отчита:

1. продължителността на обучението;
2. вида на училището, в което е проведено обучението;
3. изучаваните учебни предмети и общия хорариум по всеки един от тях;
4. резултатите от обучението;
5. правата, които дава документът в страната, в която е издаден;
6. възрастта на ученика при завършване на съответния клас и разликите между чуждестранната и българската образователна система относно началната възраст за започване на училищно обучение.

(2) Комисията по чл. 107, ал. 1 заседава най-малко един път месечно и взема решение с обикновено мнозинство. Заседанията на комисията и взетите решения се отразяват в протокол. При отсъствие на председателя на комисията заседанието се ръководи от заместник-председателя на комисията, който подписва протокола.

(3) Комисията се произнася по всеки конкретен случай на признаване в срок до един месец, считан от датата на представяне на документите по чл. 108, ал. 1.

(4) При признаване на завършен период или клас за класовете от I до VI включително директорът на приемащото училище извършва оценка на представените документи и издава заповед за признаване и записване в училището или за отказ за признаване, като отчита:

1. продължителността на обучението;
2. вида на училището, в което е проведено обучението;
3. изучаваните учебни предмети (ако има такива);
4. правата, които дава документът в страната, в която е издаден.

(5) Директорът се произнася по всеки конкретен случай на признаване в срок до 10 дни, считан от датата на представяне на документите по чл. 108, ал. 1.

(6) Срокът по ал. 3, както и срокът по ал. 5, може да бъде удължен в случаите, в които документите, подадени съгласно чл. 108, ал. 1 и 3, са недостатъчни за вземане на решение и се налага представяне на други документи.

Чл. 110. (1) В случай на решение за признаване на завършен период или клас за класовете от VII до XII включително, за първи гимназиален етап от средната степен на образование, както и признаването на основно образование, на средно образование и/или на професионална квалификация, се издава удостоверение, което се подписва от председателя на комисията по чл. 107, ал. 1 по образец съгласно държавния образователен стандарт за информацията и документите.

(2) В случай че се иска признаване с цел кандидатстване за придобиване на правоспособност за управление на МПС и съответната комисия по чл. 107, ал. 1 вземе решение за признаване, се издава уверение по образец, съгласно държавния образователен стандарт за информацията и документите, подписано от председателя на комисията, в което се посочва последният завършен гимназиален клас или степента на образование.

(3) В случай на отсъствие на председателя на комисията по чл. 107, ал. 1 за срок, по-дълъг от 3 работни дни, документите по ал. 1 и 2 може да се подпишат от заместник-председателя на комисията.

(4) Документите по ал. 1 и 2 важат само на територията на Република България.

Чл. 111. (1) В удостоверението по чл. 110, ал. 1 оценките, вписани в документа, издаден от училище на чужда държава или от училище в системата на Европейските училища, се приравняват към оценките по чл. 9, ал. 1.

(2) В удостоверението по чл. 110, ал. 1 се вписват приравнителни изпити в случаите, когато се полагат такива, както и срокът за тяхното полагане, който не трябва да е по-късно от края на съответната учебна година, а в случай че остават по-малко от три месеца до приключването ѝ - не по-късно от края на следващата. Решението се взема от съответната комисия.

(3) В уверението по чл. 110, ал. 3 се вписва само последният признат от комисията по чл. 107, ал. 1 клас. В случай че това е VII клас, се вписва придобитото основно образование, а в случай че представеният документ доказва придобитото средно образование, в уверението се вписва придобитото средно образование.

Чл. 112. (1) Признаване се отказва, когато:

1. подадените документи не съответстват на чл. 108;

2. се установят съществени различия между данните от представените документи и установените критерии по чл. 109, ал. 1, изразяващи се в необходимост от полагане на приравнителни изпити за съответен клас по най-малко половината от учебните предмети съгласно действащия към момента на признаването рамков или типов учебен план в българското училище;

3. документите са издадени от училище на друга държава, което не е признато от компетентен държавен орган на съответната страна за част от системата ѝ за светско училищно образование.

(2) Отказът по ал. 1 се мотивира. Комисията или директорът на приемащото училище писмено уведомява заинтересуваните за мотивите за отказа.

Раздел II

Продължаване на образованието в българско училище след признаване на завършен период, клас, етап или степен от училищното образование

Чл. 113. (1) Лицата, на които е признат завършен период или клас за класовете от I до VI включително по документи, издадени от училище на чужда държава, не полагат приравнителни изпити.

(2) Лицата, на които е признат завършен период от обучението в VII клас или за VII клас по документи, издадени от училище на чужда държава, полагат приравнителен изпит по български език и литература за първия учебен срок на VII клас или за VII клас.

(3) Лицата, на които е признат завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително по документи, издадени от училище на чужда държава, полагат приравнителни изпити по български език и литература, история и цивилизация и по география и икономика на България, ако тези предмети се изучават в съответните класове, с изключение на лицата, обучавани в училище в системата на Европейските училища, които не полагат приравнителен изпит

по български език. Приравнителни изпити се полагат и по учебните предмети от общообразователната, профилираната, професионалната и/или специализираната подготовка, които не са изучавани в чуждестранното училище или в училището от системата на Европейските училища или липсва оценка по тях.

(4) Всички лица, на които е признат завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително по документи, издадени от училище на чужда държава, и които са изучавали български език и литература, история и цивилизация и география и икономика на България към дипломатически представителства на Република България, към организации на българи, регистрирани съгласно законодателството на съответната държава за извършване на образователно-културна дейност, към Славянобългарския манастир „Св. вмчк. Георги Зограф“ - Атон, Гърция, и към български православни църковни общини в чужбина, които се подпомагат със средства от бюджета на МОН, и представят оригинално удостоверение за проведено обучение за съответния признат клас, не полагат приравнителни изпити по тези учебни предмети.

(5) Когато в документа за завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища по отделен учебен предмет е поставена оценка, която при приравняване към оценките по чл. 9, ал. 1 е по-ниска от среден 3,00, но ученикът е допуснат до следващ клас в училището, от което идва, съответният учебен предмет не се записва в удостоверението по чл. 110, ал. 1.

(6) Когато в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища в гимназиален етап се изучава учебен предмет само в една учебна година, но с хорариум, покриващ учебните часове за целия гимназиален етап, оценката по този учебен предмет се зачита и за останалите гимназиални класове, в които той се изучава съгласно българския учебен план.

(7) Когато ученик, завършил клас в българско училище, е допуснат за обучение два или повече класа по-нагоре в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища, съответните класове се признават като последователни след последния завършен клас в българското училище.

(8) Когато ученик се е обучавал в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища две или повече години в първи гимназиален етап на средното образование или две години във втори гимназиален етап на средното образование, документите за всички години се разглеждат комплексно и се признават всички учебни предмети, съпадащи с българския рамков или типов учебен план, независимо от това в кой гимназиален клас от съответния етап са изучавани в чуждестранното училище.

(9) Когато в документа за завършен период или клас за класовете от VIII до XII включително в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища по отделен учебен предмет от общообразователната, профилираната, специализираната и/или професионалната подготовка е поставена оценка, която при приравняване към оценките по чл. 9, ал. 1 е по-ниска от среден 3,00, но ученикът е допуснат до следващ клас в училището, от което идва, той полага приравнителен изпит по този учебен предмет в

българско училище, в случай че предметът се изучава по рамков или типов учебен план в съответния клас.

(10) Когато учебен предмет от документа за завършен клас в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища включва учебно съдържание по два или три учебни предмета от българския рамков или типов учебен план, оценката по този предмет се зачита като такава по всички съставни учебни предмети за съответния български клас.

(11) Когато се разглежда документ за завършен период в страна, в която не се оформят срочни оценки, годишната оценка в българското училище се оформя съгласно чл. 23, ал. 12.

(12) Завършен учебен период в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища се признава независимо от броя на приравнителните изпити, които следва да бъдат положени съгласно българския рамков учебен план, при условие че е представен документ, удостоверяващ обучение през целия период от време, който обхваща учебния срок в съответната държава.

(13) Когато оценките в представените документи по чл. 108, ал. 1, т. 2 и 4 са средноаритметични от оценките по съответните предмети за два или повече класа от гимназиалния етап и това изрично е посочено в документите, тези оценки се признават като оценки по съответните предмети за всеки от класовете.

(14) За учениците от VI и VII клас, идващи от държава, в която не се поставят срочни и годишни оценки, но са допуснати до следващ клас, се издава удостоверение за признат клас, съответно за придобито основно образование.

Чл. 114. (1) Приравнителните изпити, определени от комисията по чл. 107, ал. 1, се полагат по реда на чл. 33.

(2) Приравнителните изпити се полагат върху учебното съдържание, включено в учебната програма по съответния учебен предмет или модул за клас, за съответния вид подготовка.

(3) Приравнителните изпити се полагат в българско училище, избрано от лицето или неговия родител (настойник, попечител, представител на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсещи или получили международна закрила). При отказ на директора на избраното училище началникът на съответния РУО определя училището за полагане на приравнителни изпити.

Чл. 115. В случай, когато ученикът има признат XII клас по документ от училище на чужда държава или от училище от системата на Европейските училища, училището по чл. 114, ал. 3 оформя лично образователно дело на ученика въз основа на оригиналното удостоверение по чл. 110, ал. 1 и протоколите за положените приравнителни изпити и издава удостоверение за завършен втори гимназиален етап. При успешно положени държавни зрелостни изпити училището издава и диплома за средно образование.

Чл. 116. (1) Диплома за завършено средно образование, издадена от училище на чужда държава или от училище в системата на Европейските училища и отговаряща на общите изисквания за достъп до висше образование в тази държава, се признава като такава и в България, освен ако не се установи съществено различие между общите изисквания за достъп до висше образование в двете страни.

(2) Когато в диплома за завършено средно образование съгласно ал. 1 има учебен предмет, по който оценката, приравнена към шестобалната система, е под среден 3,00, този предмет не се вписва в удостоверението по чл. 110, ал. 1.

Чл. 117. (1) Признаване на професионална квалификация, придобита в училище на чужда държава, при условията и по реда на тази наредба се извършва само във връзка с признаване на завършен клас или степен на образование.

(2) Признаването на професионална квалификация по ал. 1 се извършва в съответствие със Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 ЗПОО.

(3) Признаването на професионална квалификация с цел достъп или упражняването на регулирана професия на територията на Република България се извършва по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

Чл. 118. Лицата, обучавали се една или повече учебни години в училище на чужда държава или в училище от системата на Европейските училища, могат по своя преценка, а за непълнолетните - по преценка и желание на родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила), да повторят в българско училище последния признат клас. При изразено писмено желание на лицето или родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила) до директора на училището то не полага приравнителни изпити за класа, който повтаря.

Чл. 119. В случаите по чл. 109, ал. 6 при изявено писмено желание, а за непълнолетните - по преценка и желание на родителя (настойника, попечителя, представителя на непридружените малолетни и непълнолетни лица, търсеци или получили международна закрила), лицето може да посещава училище с разрешение на началника на РУО - когато се иска признаване на класове от VII до XII включително, и на директора на училището - когато се иска признаване на класове от I до VI включително.

Чл. 120. Лица, които поради природни бедствия, крупни аварии или военни действия на територията на държавата, в която са се обучавали, или други независещи от тях причини не могат да представят документи за завършени етапи на обучение, степени на образование и професионална квалификация, могат да поискат установяване на тези факти по реда на Гражданския процесуален кодекс.

Раздел III

Валидиране на компетентности

Чл. 121. Валидирането е оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен на образование и/или за придобиване на професионална квалификация и издаване на съответния официален документ с цел:

1. достъп до образование в училищата от системата на предучилищното и училищното образование;
2. достъп до обучение за придобиване на професионална квалификация;
3. улесняване на достъпа до пазара на труда.

Чл. 122. Валидиране на компетентности се извършва на лице:

1. навършило 16 години, което няма придобито основно или средно образование;
2. придобило средно образование в случаите, когато определен учебен предмет по чл. 135 ЗПУО не е включен в дипломата му;
3. в задължителна училищна възраст, търсещо или получило закрила по Закона за убежището и бежанците - за придобити компетентности за завършен период от училищно обучение или за завършен клас или етап от основната степен на образование, както и клас от първи гимназиален етап или за първи гимназиален етап, когато е невъзможно да предостави съответния документ;
4. със СОП, придобило съответния документ с оценки с качествен показател - за придобити компетентности за завършен период от училищно обучение или за завършен клас или етап от основната степен на образование, както и клас от първи гимназиален етап или първи гимназиален етап на средното образование.

Чл. 123. (1) Валидиране на компетентности може да се извършва:

1. по определен учебен предмет за един или няколко класа от основната степен на образование;
2. по учебен предмет измежду учебните предмети български език и литература, чужд език - английски, френски, немски, италиански, испански или руски, математика, информационни технологии, физика и астрономия, биология и здравно образование, химия и опазване на околната среда, история и цивилизации, география и икономика и философия;
3. по всички общообразователни учебни предмети, предвидени за изучаване в задължителните учебни часове на рамковия учебен план за определен клас от основната степен на образование;
4. по учебните предмети, необходими за завършване на начален етап или на прогимназиален етап от основната степен на образование;
5. по учебните предмети или модули, необходими за придобиване на професионална квалификация.

(2) Валидиране на компетентности по ал. 1, т. 3 и 4 се допуска само при представяне на завършен предходен клас или етап.

(3) Изключения от ал. 2 се допускат за случаите по чл. 122, т. 3, когато е невъзможно представянето на такъв документ.

(4) Валидирането на компетентности по ал. 1, т. 2 се допуска само за лица, придобили средно образование, ако учебният предмет не е включен в дипломата им.

Чл. 124. (1) Валидирането по чл. 123, ал. 1, т. 1, 3 и 4 се извършва от избрано от лицето училище, което осъществява съответното обучение.

(2) За допускане до валидиране лицето подава заявление до директора на училището, към което задължително прилага документ за завършен предходен клас или етап.

Чл. 125. (1) Придобитите компетентности чрез неформално обучение и информално учене се оценяват чрез полагане на един или няколко изпита.

(2) Когато валидирането на компетентностите е за един клас по един учебен предмет, изучаван за придобиване на общообразователна подготовка или на професионална подготовка, изпитът е един и се полага върху учебното съдържание, определено в съответната учебна програма по предмета.

(3) Когато валидирането на компетентностите е за един клас по всички учебни предмети, изучавани за придобиване на общообразователна подготовка или на професионална подготовка, изпитите са по всеки от учебните предмети и се полагат върху учебното съдържание, определено в съответните учебни програми по предметите.

(4) Когато валидирането на компетентностите е за всички класове от етапа по един учебен предмет, изучаван за придобиване на общообразователна подготовка, изпитът е един и се полага върху учебното съдържание, определено в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка по съответния предмет.

(5) Когато валидирането на компетентностите е за всички класове от етапа по всички учебни предмети, изучавани за придобиване на общообразователна подготовка, изпитите са по всеки от учебните предмети и се полагат върху учебното съдържание, определено в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка по съответните предмети за съответния етап.

(6) Когато валидирането на компетентностите е по учебен предмет по чл. 135, ал. 1 ЗПУО, лицето избира дали да положи изпита върху учебното съдържание от задължителните модули на профилиращия учебен предмет, изучавано в избираемите учебни часове във втория гимназиален етап на средната степен на образование, или върху учебното съдържание, изучавано в задължителните часове в средната степен на образование.

(7) За лице по чл. 122, т. 3, което не владее български език и не може да положи изпитите по ал. 1 преди записването си в училището, в което ще продължи обучението си, валидирането на компетентностите за клас или етап може да се осъществи до края на учебната година, от която продължава обучението си в училище в системата на предучилищното и училищното образование.

(8) Съответният документ за валидиране се издава само при успешно полагане на всички изпити по ал. 3 и 5.

Чл. 126. (1) Изпитите при валидирането по чл. 123, ал. 1, т. 1, 3 и 4 се организират и полагат по реда на чл. 40 - 43.

(2) Валидирането по чл. 123, ал. 1, т. 2 се извършва при условията и по реда на допълнителните държавни зрелостни изпити.

(3) Валидирането по чл. 123, ал. 1, т. 5 се извършва при условията и по реда на ЗПОО.

Чл. 127. (1) Оценката, получена при полагане на изпит за валидиране на компетентности, не може да се променя.

(2) В случай че на някой от изпитите по чл. 125, ал. 3 и 5 оценката е слаб (2), лицето може да се явява на този изпит до успешното му полагане при зачитане на оценките от успешно положените изпити.

(3) Удостоверение за валидиране по чл. 168 ЗПУО се издава след успешно полагане на съответните изпити по чл. 125, ал. 1. Удостоверенията се издават по реда на държавния образователен стандарт за информацията и документите, като в тях се вписват и резултатите от изпитите.

Чл. 128. (1) Валидирането по чл. 123, ал. 1, т. 2 се осъществява след успешно приключване на последния гимназиален клас.

(2) В случаите по ал. 1 лицата подават заявление по образец до регионалното управление на образованието по местоживеене в срока,

определен в заповедта на министъра на образованието и науката по чл. 84, т. 1, а изпитът се полага в училище, посочено от началника на РУО.

(3) Изпитите по ал. 1 може да се положат най-рано на първата сесия за държавни зрелостни изпити след успешното приключване на последния гимназиален клас от съответното лице.

(4) Удостоверение за валидиране на компетентностите по общообразователен учебен предмет, невключен в дипломата за средно образование, се издава след представяне на дипломата за средно образование в училището, което издава удостоверението.

Раздел IV

Курсове за лица над 16 години, които не са ученици

Чл. 129. (1) Училищата може да организират и провеждат курсове за ограмотяване и курсове за придобиване на компетентности от прогимназиалния етап за лица, навършили 16 години.

(2) Курсовете по ал. 1 може да са:

1. курс за ограмотяване - за придобиване на компетентности от началния етап на основната степен на образование;

2. курс за придобиване на компетентности за определен клас от прогимназиалния етап;

3. курс за придобиване на компетентности за всички класове от прогимназиалния етап.

Чл. 130. (1) За целите на обучението в курсовете по чл. 129, ал. 2 министърът на образованието и науката утвърждава адаптирани учебни планове, които включват изучаване с редуциран хорариум на общообразователните учебни предмети, предвидени за изучаване по рамков учебен план за общо образование за основната степен на образование, с изключение на учебните предмети музика, изобразително изкуство и физическо възпитание и спорт, които не се изучават.

(2) Адаптираният учебен план по ал. 1 за всеки от курсовете по чл. 129, ал. 2 определя:

1. учебните предмети по класове и етапи;

2. учебното време за изучаването на всеки учебен предмет по класове и етапи;

3. общата продължителност на курса на обучение.

Чл. 131. (1) Обучението в курсовете по чл. 129, ал. 2 се извършва по утвърдени от министъра на образованието и науката адаптирани учебни програми по учебни предмети.

(2) Учебните програми по ал. 1 за обучението в курсовете по чл. 129, ал. 2, т. 1 са ориентирани към резултатите от обучението, определени с държавния образователен стандарт за общообразователната подготовка за начален етап на основно образование.

(3) Учебните програми по ал. 1 за обучението в курсовете по чл. 129, ал. 2, т. 2 са ориентирани към резултатите от обучението, определени с учебните програми по учебните предмети за общообразователна подготовка за съответния клас.

(4) Учебните програми по ал. 1 за обучението в курсовете по чл. 129, ал. 2, т. 3 са ориентирани към резултатите от обучението, определени с държавния

образователен стандарт за общообразователната подготовка за прогимназиален етап на основно образование.

(5) По избор на училището обучението в курса по чл. 129, ал. 2, т. 3 може да се извършва и поетапно. Обучението във всеки етап се осъществява по учебни програми за учебните предмети, ориентирани към резултатите от обучението, определени с учебните програми по съответния общообразователен учебен предмет за съответния клас от прогимназиалния етап на основното образование.

Чл. 132. (1) Лицата, преминали обучение в курс по чл. 129, ал. 2, т. 1 и 2, полагат изпити по всеки от изучаваните учебни предмети върху учебното съдържание, определено в учебните програми по чл. 131, ал. 2 и 3.

(2) Лицата, преминали обучение в курс по чл. 129, ал. 2, т. 3, полагат изпити по всеки от изучаваните учебни предмети върху учебното съдържание, определено в учебните програми по чл. 131, ал. 4.

(3) Лицата, преминали обучение в курс по чл. 129, ал. 2, т. 3 по учебни програми по чл. 131, ал. 5, полагат междинни и финални изпити.

(4) Междинните изпити се полагат в края на първия и втория етап на обучението в курса по всеки от изучаваните учебни предмети върху учебното съдържание, определено в учебната програма за съответния етап. Лицата преминават в следващия етап от обучението в курса, ако са положили успешно междинните изпити по всички учебни предмети.

(5) Финалните изпити се полагат в края на третия етап на обучението в курса по всеки от изучаваните учебни предмети върху учебното съдържание, определено в учебната програма за етапа.

(6) В случаите, когато учебен предмет не се изучава във всички етапи на обучението в курса, в удостоверението за валидиране на компетентности за основната степен на образование се вписват оценките от междинните изпити по предмета.

Чл. 133. (1) Изпитите по чл. 132 се провеждат в училището, което осъществява обучението.

(2) За допускане до полагане на изпитите по чл. 132 лицето подава заявление до директора на училището.

(3) Изпитите по чл. 132 се организират и провеждат по реда на чл. 40 - 43.

(4) Оценката, получена на изпитите по чл. 132, не може да се променя.

(5) В случай че на някой от изпитите по ал. 3 оценката е слаб (2), лицето може да се явява на този изпит до успешното му полагане.

(6) Лицата, които са получили удостоверението по ал. 4, може да продължат следващ клас от училищното образование.

Чл. 134. (1) След успешното приключване на курсовете по чл. 129, ал. 2 училището издава:

1. удостоверение за валидиране на компетентности за клас от основната степен на образование по чл. 168, ал. 1, т. 3 ЗПУО - след успешното полагане на всички изпити;

2. удостоверение за валидиране на компетентности за начален етап на основната степен на образование по чл. 168, ал. 1, т. 4 ЗПУО - след успешното полагане на всички изпити;

3. удостоверение за валидиране на компетентности за основна степен на образование по чл. 168, ал. 1, т. 4 ЗПУО - след успешното полагане на всички финални изпити.

(2) След обучение в курс по чл. 129, ал. 2, т. 3, което се организира поетапно, когато финалните изпити не са били успешно положени, по желание на лицето училището може да издаде удостоверение по чл. 168, ал. 1, т. 3 ЗПУО за валидиране на компетентности за V, съответно VI клас от основната степен на образование, ако са били положени успешно междинните изпити след първия, съответно след втория етап на обучението в курса.

(3) Удостоверенията по ал. 1 и 2 се издават по реда на държавния образователен стандарт за информацията и документите, като в тях се вписват и резултатите от изпитите.

Глава шеста ПРОВЕРКА НА СПОСОБНОСТИТЕ

Раздел I

Общи положения

Чл. 135. (1) Въз основа на проверка на способностите, както и на резултатите от националното външно оценяване, може да се извършва:

1. приемането на учениците в VIII клас по държавен план-прием на места в профилираните гимназии и в професионалните гимназии, в паралелките за профилирана подготовка в средните училища и в професионалните гимназии или в паралелките за професионална подготовка в обединените училища, в средните училища и в профилираните гимназии;

2. приемането на учениците от обединените училища в XI клас по допълнителен държавен план-прием на места в профилираните гимназии и в професионалните гимназии, в паралелките за профилирана подготовка или за професионална подготовка в средните училища, както и в паралелките за профилирана подготовка в професионалните гимназии и в паралелките за професионална подготовка в профилираните гимназии.

(2) Проверката на способностите се извършва чрез изпити за проверка на способностите.

(3) Изпитите по ал. 1 се провеждат по учебните предмети:

1. изобразително изкуство;

2. музика;

3. физическо възпитание и спорт.

(4) Изпитите по ал. 1 се провеждат в съответствие с графика на дейностите по приемане на учениците по държавния образователен стандарт за организацията на дейностите в училищното образование.

Раздел II

Изпити за проверка на способностите

Чл. 136. (1) Изпитите за проверка на способностите по изобразително изкуство, по физическо възпитание и спорт и по музика по форма са практически.

(2) Изпитите по ал. 1 се полагат върху учебното съдържание, изучавано по съответния учебен предмет в задължителните учебни часове, и са насочени към измерване на степента на постигане на придобитите компетентности, определени в държавния образователен стандарт за общообразователна подготовка за съответния етап.

Чл. 137. (1) Броят и видовете задачи, разпределението на общия брой точки между отделните задачи и времетраенето на всеки изпит по чл. 136 се определят в учебно-изпитни програми, които се утвърждават ежегодно със заповед на министъра на образованието и науката в срок до 31 януари в календарната година, в която ще се провежда изпитът.

(2) Изпитните материали за изпита по ал. 1 и конкретните правила за оценяването се разработват от комисии, назначени със заповед на директора на училището, обявило прием, и с изпит за проверка на способностите по съответния учебен предмет.

(3) Изпитните материали за изпита за проверка на способностите и конкретните правила за оценяването се утвърждават от директора на училището, обявило прием, и с изпит за проверка на способностите.

Чл. 138. (1) Провеждането на изпита за проверка на способностите и оценяването на резултатите на учениците се организира от директора на съответното училище, който със заповед определя:

1. училищна комисия по организирането на изпита и за обработка на документацията по оценяването;

2. училищна комисия за проверка и оценка на способностите;

3. училищна комисия по засекретяване и разсекретяване - за изпита за проверка на способностите по учебния предмет изобразително изкуство;

4. квестори - за изпита за проверка на способностите по учебния предмет изобразително изкуство.

(2) В състава на комисиите по ал. 1, т. 1, 3 и 4 не може да се включват лица, които заемат учителска длъжност по учебния предмет, по който се провежда изпитът.

(3) В състава на комисията по ал. 1, т. 2 се включват лица, които заемат учителска длъжност по учебния предмет, по който се провежда изпитът, в същото или в друго училище.

(4) Училищните комисии за проверка и оценка на способностите се състоят най-малко от двама членове, единият от които е председател.

(5) Със съответните заповеди по ал. 1 се определят и задълженията на членовете на съответната комисия и мястото на изпълнението им.

Чл. 139. (1) Датата на провеждане и началният час на изпита за проверка на способностите се определят със заповед на директора на училището в съответствие с графика по чл. 135, ал. 4.

(2) Съобщение за датата, мястото и началния час на изпита се публикува на интернет страницата на училището и се поставя на общодостъпно място в сградата на училището най-късно три дни преди датата за провеждане на изпита.

Чл. 140. (1) Всяка изпитна работа за проверка на способностите по учебния предмет изобразително изкуство се проверява и оценява индивидуално от двама оценители - членове на съответната училищна комисия по чл. 138, ал. 1, т. 2, като оценката е средноаритметична от индивидуалните оценки на двамата оценители.

(2) Способностите на всеки ученик по учебните предмети физическо възпитание и спорт и музика се проверяват и оценяват колективно от всички членове на комисията по чл. 138, ал. 1, т. 2, като формират една оценка в точки.

(3) Резултатите от изпитите за проверка на способностите се отразяват в протокол, който се подписва от членовете на съответната комисия по чл. 138, ал. 1, т. 2 и от нейния председател.

(4) При заявено желание на ученика се издава служебна бележка с резултатите от съответния изпит за проверка на способностите, подписана от директора на училището.

(5) Оригиналните протоколи с резултатите от изпитите за проверка на способностите се съхраняват в училището в срок една година.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. „Училища от системата на Европейските училища“ са училищата, създадени по Конвенцията за определяне на Устава на Европейските училища, приета на 21 юни 1994 г. в Люксембург, ратифицирана със закон (ДВ, бр. 58 от 2008 г.).

2. „Завършени периоди на училищно обучение“ са завършен срок или обучение с друга продължителност в рамките на определен клас.

3. „Европейската референтна рамка за дигиталните компетентности“ е инструмент за мобилност в рамките на Europass, който определя равнища за придобитите дигитални компетентности.

4. „Скалата за оценяване по European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)“ е общоевропейска скала за оценяване, гарантираща академичното признаване на постиженията, която се базира на перцентилния ранг на обучаемия.

5. „Познавателни равнища“ са нивата на придобиване на компетентностите, определени в държавния образователен стандарт по чл. 22, ал. 2, т. 4, 5 или 6 ЗПУО, както и в учебната програма по предмета, и включват в надграждаща последователност знание, разбиране, приложение, анализ, синтез и оценка.

6. „Банка с изпитни задачи“ е набор от задачи, които са съставени въз основа на предварително разработена спецификация, за които експертната оценка и/или апробацията е потвърдила тяхната коректност и пригодност и може да се използват за целите на съответния тест.

7. „Апробация на изпитна задача“ е предоставяне на изпитна задача за решаване от ученици с цел емпирично определяне на качествата ѝ.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) До влизане в сила по реда на § 24, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО на учебните програми, утвърдени при условията и по реда на ЗПУО, валидирането на компетентности по чл. 123, ал. 1, т. 1 и 3 по един или по всички учебни предмети за определен клас се извършва въз основа на съответните учебни програми, утвърдени при условията и по реда на отменените Закон за народната просвета и Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план и подзаконовите актове за прилагането им.

(2) До влизане в сила по реда на § 24, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО на учебните програми за последния клас от началния, съответно прогимназиалния, етап, утвърдени при условията и по реда на ЗПУО, валидирането на компетентности по чл. 123, ал. 1, т. 1 и 4 по един или по всички учебни предмети за всички класове от съответния етап се

извършва въз основа на отменената Наредба № 2 от 2000 г. за учебното съдържание (отм., ДВ, бр. 95 от 2015 г.).

(3) До влизане в сила по реда на § 24, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО на учебните програми, утвърдени при условията и по реда на ЗПУО за XII клас, валидирането на компетентности по чл. 123, ал. 1, т. 2 се извършва при условията и по реда на чл. 24 от отменения Закон за народната просвета и подзаконовите актове за прилагането му.

§ 3. До влизане в сила по реда на § 24, ал. 1 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО на учебните програми, утвърдени при условията и по реда на ЗПУО, признаването на завършени периоди на училищно обучение, степени на образование и професионална квалификация и приравняването на оценките съобразно българската система за оценяване се извършва при условията и по реда на отменената Наредба № 2 от 2003 г. за признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование и професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави (ДВ, бр. 40 от 2003 г.) въз основа на съответните учебни програми, утвърдени при условията и по реда на отменения Закон за народната просвета и Закон за степента на образование, общообразователния минимум и учебния план и подзаконовите актове за прилагането им.

§ 4. (1) Националното външно оценяване по български език и литература и по математика в края на VII клас, въз основа на което се осъществява приемането на ученици на места по държавния план-прием през учебната 2016 - 2017 година и през учебната 2017 - 2018 година се провежда под формата на тест, който включва два модула:

1. първи модул - насочен към установяване на усвояването на учебното съдържание, заложено в учебната програма за задължителна подготовка по съответния учебен предмет - български език и литература или математика, за VII клас;

2. втори модул - включващ допълнителни задачи, чрез които се проверява прилагането на знанията и уменията, придобити в обучението от V до VII клас включително.

(2) Видовете задачи и техният брой, учебното съдържание, оценяваните компетентности, общата продължителност на националното външно оценяване, както и продължителността на всеки от модулите се определят в учебно-изпитна програма, утвърдена от министъра на образованието и науката в срок до 31 януари на календарната година, в която ще се провежда изпитът.

(3) Изпитните материали и конкретните критерии за оценяването им за всеки от изпитите - по български език и литература и по математика, от националното външно оценяване по ал. 1 се утвърждават от министъра на образованието и науката.

(4) По всеки от модулите се поставя оценка, като оценката за първия модул се изразява с качествен и количествен показател и с брой точки, а за втория модул - само с брой точки.

(5) Оценката от първия модул на всеки от изпитите от националното външно оценяване по ал. 1, изразена с качествен и с количествен показател, се отразява в училищната документация като текуща оценка по съответния учебен предмет.

(6) По всеки от учебните предмети български език и литература и математика се формира обща оценка с брой точки като сбор от резултатите от двата модула, като максималният брой е 100 точки. С общата оценка ученикът участва в класирането на места по държавния план-прием през учебната 2016 - 2017 година или през учебната 2017 - 2018 година.

§ 5. Изпитите за проверка на способностите по учебните предмети изобразително изкуство, музика и физическо възпитание и спорт за приемане на ученици на места по държавния план-прием по чл. 142, ал. 3, т. 1 ЗПУО в училища с профил „Изобразително изкуство“, „Музика“, съответно „Физическо възпитание и спорт“, както и за специалности от професии от област на образование „Изкуства“ от Списъка на професиите в професионалното образование и обучение в професионални гимназии през учебната 2016 - 2017 година и през учебната 2017 - 2018 година се провеждат при условията и по реда на глава шеста върху учебно съдържание, изучавано по съответния учебен предмет в задължителната подготовка, и са насочени към измерване на резултатите от обучението, определени в учебната програма за VII клас по съответния учебен предмет.

§ 6. Тази наредба влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“ и отменя:

1. Наредба № 3 от 2003 г. за системата за оценяване (ДВ, бр. 37 от 2003 г.).

2. Наредба № 3 от 2004 г. за организацията и провеждането на държавните зрелостни изпити (ДВ, бр. 46 от 2004 г.).

3. Наредба № 2 от 2003 г. за признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование и професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави (ДВ, бр. 40 от 2003 г.).

§ 7. Наредбите по § 6, т. 1 и 2 продължават да се прилагат през учебната 2016 - 2017 г., учебната 2017 - 2018 г., учебната 2018 - 2019 г., учебната 2019 - 2020 г. и през учебната 2020 - 2021 г. за учениците по § 24, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на ЗПУО.

§ 8. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 4 във връзка с ал. 2, т. 9 и чл. 146, ал. 2, т. 3 ЗПУО.

Министър: Меглена Кунева